

รายงานการวิจัย
เรื่อง การประเมินหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
เพชรบูรณ์

โดย
ผศ.ดร.วิไลวรรณ วิชาจักษณกุล

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
พ.ศ.2551

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้จากผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ประกอบด้วย ผู้บริหาร คณาจารย์ และ นักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่เข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา ศรีเรืองฤทธิ์ อาจารย์บัณฑิต โชคสวัสดิ์ธีระกิจ อาจารย์นพวรรณ จำนวน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อนุวัติ คุณแก้ว ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำในการทำ วิจัยในครั้งนี้ ทำให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินกิจกรรมการประเมินหลักสูตรมหาวิทยาลัยราชภัฏ เพชรบูรณ์ได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณสถาบันวิจัยและพัฒนา ที่จัดงบประมาณในการดำเนินการวิจัย ในครั้งนี้ และช่วยประสานงานกับฝ่ายต่างๆ ที่ทำให้ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยคาดหวังงานวิจัยนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อระบบการจัดการบริหารจัดการกลุ่มวิชาศึกษา ทั่วไปของมหาวิทยาลัยเพื่อส่งผลต่อการพัฒนานักศึกษาต่อไป

ผู้วิจัย

25 มีนาคม 2551

การประเมินหลักสูตรมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

บทคัดย่อ

การทำวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้แก่ 1. เพื่อประเมินด้านบริบทของหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับจุดหมายมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปและเนื้อหาของหลักสูตร 2. เพื่อประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปที่เกี่ยวกับอาจารย์ นักศึกษา สื่อการเรียนการสอน และสภาพแวดล้อม 3. เพื่อประเมินด้านกระบวนการของหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน รวมทั้งการวัดและการประเมินผล 4. เพื่อประเมินด้านผลผลิตเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปที่เปิดสอนของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ และ 5. เพื่อศึกษาหลักสูตรมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ตามความต้องการของท้องถิ่น เป็นการวิจัยเชิงพรรณนากับการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) การสัมภาษณ์ (Interview) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และการศึกษาเอกสาร (Documentary review) ดังมีรายละเอียดตามลำดับดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาบริบทของหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับจุดหมายมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปและเนื้อหาของหลักสูตร ในด้านสภาพการบริหารจัดการกลุ่มวิชาการศึกษาทั่วไป มีจำนวนวิชาทั้งหมด 21 รายวิชา ได้แก่ 1. การจัดผู้สอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมีนโยบายในการจัดอาจารย์สอนในรายวิชาศึกษาทั่วไป โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ประกอบด้วย ความรู้สัมพันธ์กับวิชาที่สอน การมีประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับวิชาที่สอน และอายุราชการ สำหรับผู้ประสานงานวิชาศึกษาทั่วไปเป็นผู้ทำหน้าที่ในการจัดผู้สอนในรายวิชาต่างๆ 2. การบริหารจัดการงบประมาณ มหาวิทยาลัยได้จัดสรรงบประมาณตามคณะที่ผู้ประสานงานวิชาศึกษาทั่วไปสังกัดอยู่ ทั้ง 5 คณะ ซึ่งแต่ละคณะมีการบริหารจัดการที่แตกต่างกัน 3. ความชัดเจนของจุดหมายของหลักสูตรของทุกรายวิชา มีจุดหมายชัดเจน มีคุณภาพ มีความทันสมัย และมีความสอดคล้องของคำอธิบายรายวิชากับจุดหมายวิชาการศึกษาทั่วไปและกลุ่มวิชา 4. โครงสร้างหลักสูตร พบว่า 1. มีคุณภาพแต่ต้องปรับปรุงบางส่วน 2. คุณภาพด้อยกว่ามหาวิทยาลัยอื่น

2. ผลการประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปที่เกี่ยวกับ นักศึกษา ผู้สอน สื่อการเรียนการสอน และสภาพแวดล้อม ได้แก่ 1 ด้านนักศึกษา มีความรู้พื้นฐานและอายุ

ที่มีความแตกต่างกัน 2. ด้านผู้สอน มีความรู้พื้นฐานของด้านหลักสูตรและการเรียนรู้ มีวุฒิการศึกษา มีประสบการณ์ในการสอน มีสมรรถภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีความสามารถในการใช้สื่อการสอน และมีความสามารถในการวัดและประเมินผล 3. ด้านปัจจัยสนับสนุน ประเด็นที่ต้องการให้มหาวิทยาลัยปรับปรุง ได้แก่ สื่อการสอน และแหล่งความรู้ไม่เพียงพอ และมีความล้ำสมัย และมหาวิทยาลัยควรจัดงบประมาณในการจัดซื้อสื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัยอยู่เสมอ และบางรายวิชา ขาดเอกสารประกอบการเรียนการสอน 4. ปัญหาที่พบในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มวิชาศึกษาทั่วไปด้านปัจจัย ได้แก่ 1. ขาดหน่วยงานประสานงานวิชาการศึกษาทั่วไป 2. การบริหารงบประมาณ 3. ขาดการพัฒนาหลักสูตรร่วมกัน 4. เนื้อหาวิชาที่สอนไม่เหมาะสมกับจำนวนหน่วยกิต และมีจำนวนผู้สอนหลายคนในรายวิชาเดียวกัน มีการแบ่งเนื้อหา บางครั้งทำให้ขาดความต่อเนื่องและความสัมพันธ์กันของเนื้อหา และ 5. ข้อเสนอต่อการบริหารจัดการวิชาศึกษาทั่วไปด้านปัจจัยควรเพิ่มรายวิชาทางด้านภาษาต่างประเทศให้มากขึ้น

3. เพื่อประเมินด้านกระบวนการของหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอน รวมทั้งการวัดและการประเมินผล ได้แก่ 1. กระบวนการจัดการเรียนการสอน พบว่า ผู้สอนใช้วิธีสอนที่หลากหลาย แต่ยังขาดความเข้าใจถึงความสำคัญของการสอนวิชาศึกษาทั่วไป 2. การวัดผลและประเมินผล มีอาจารย์ส่วนใหญ่อธิบายวิธีการประเมินผลการเรียน ตัดเกรด ทำให้นักศึกษาฟังพอใจ แต่ก็มีอาจารย์บางท่านที่ตัดเกรดแล้ว นักศึกษาคิดว่าไม่มีความเหมาะสม และ 3..ปัญหาที่พบในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มวิชาศึกษาทั่วไปด้านกระบวนการ ได้แก่ การจัดผู้สอน

4. การประเมินด้านผลผลิตเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปที่เปิดสอนของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อรายวิชาศึกษาทั่วไปจำนวน 21 รายวิชา มีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้ง 3 ประเด็น ตามลำดับ ดังนี้ เนื้อหารายวิชามีความเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน ความทันสมัยของเนื้อหาวิชากับยุคปัจจุบัน และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ	(1)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญ	(6)
สารบัญภาพ	(8)
 บทที่ 1 บทนำ	 1
ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์	3
ผลที่ได้จากการวิจัย	4
บทที่ 2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
ความหมายของหลักสูตร	5
ความสำคัญของหลักสูตร	6
องค์ประกอบของหลักสูตร	6
ลักษณะหลักสูตรที่ดีและการบริหารหลักสูตร	8
ความหมายของการประเมินหลักสูตร	10
จุดมุ่งหมายและความสำคัญของการประเมินหลักสูตร	13
หลักการหลักสูตรแบบชิป	14
วิธีการประเมินหลักสูตรแบบชิป	15
หลักสูตรมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ หมดวิชาศึกษาทั่วไป	
ระดับปริญญาตรี(ฉบับปรับปรุง) พุทธศักราช 2550	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	17
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	28
ระเบียบวิธีวิจัย	28
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	28
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	28
ขั้นตอนดำเนินการวิจัย	29
การรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล	29

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 4 ผลการวิจัย	30
ผลการศึกษาบริบทของหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับจุดหมายมุ่งหมาย ของหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปและเนื้อหาของหลักสูตร	30
ผลการประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป	33
ผลการประเมินด้าน กระบวนการเรียนการสอนของหลักสูตรวิชา ศึกษาทั่วไป	34
ผลการประเมินด้านผลผลิตเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักศึกษา ตามหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป	35
 บทที่ 5 สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	 38
สรุปผลการวิจัย	38
การอภิปรายผล	41
ข้อเสนอแนะ	41
เอกสารอ้างอิง	42
ภาคผนวก	43
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	51

ภาพที่	สารบัญญภาพ	หน้า
1. ระบบการพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัย		20

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็□ นมาและความสำคัญของป□ ญหา

การศึกษามีหน้าที่ในการพัฒนาคนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ สถาบันการศึกษาต่างๆ มีจุดมุ่งหมายและรับผิดชอบในการพัฒนาบุคคลให้เป็น คนดี คนเก่ง และคนมีความสุขในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับก่อนวัยเรียน ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา จนถึงระดับอุดมศึกษา ปัจจุบันการศึกษาในระดับต่างๆ ได้มีการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษาของตนเพื่อตอบสนองกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หลักสูตรในสถาบันการศึกษาจึงมีความสำคัญและจำเป็นสำหรับการจัดการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรเป็นแผนหรือแนวทางในการจัดการศึกษาให้บรรลุตามความมุ่งหมาย และยังเป็นแนวทางในการวางแผนงานวิชาการ เป็นเครื่องมือในการควบคุมมาตรฐานการศึกษา เป็นสิ่งที่กำหนดความมุ่งหมาย ขอบข่ายของเนื้อหา แนวทางสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อแหล่งการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนการสอน ดังนั้น หลักสูตรจึงเป็นเครื่องบ่งชี้ทิศทางการพัฒนามนุษย์ให้มีคุณภาพ ซึ่งการพัฒนาคนให้มีคุณภาพจำเป็นต้องอาศัยหลักสูตรที่มีคุณภาพ คือ เป็นหลักสูตรที่มีความชัดเจนเหมาะสม และมีความสอดคล้องกับบริบทของการนำหลักสูตรไปใช้ กระบวนการหนึ่งที่จะให้ได้มาซึ่งหลักสูตรที่มีคุณภาพนั้น ก็คือการประเมินหลักสูตร เพราะการประเมินเป็นกระบวนการรวบรวมสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร หรือตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร เพื่อนำมาพิจารณาตัดสินใจ ปรับปรุง แก้ไข หรือพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ การประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนา ปรับปรุง และตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรซึ่งเป็นกิจกรรมที่ควรเกิดขึ้นทุกช่วงระยะเวลาของการพัฒนาหลักสูตรตั้งแต่ก่อนการพัฒนาหลักสูตร การออกแบบหรือร่างหลักสูตร ก่อนการนำหลักสูตรไปใช้ ระหว่างการดำเนินการใช้หลักสูตร หลังจากใช้หลักสูตรครบวงจร และการติดตามผลกระทบของหลักสูตร (วสันต์ ทองไทย, 2550 , หน้า 1)

การประเมินหลักสูตรในสถานศึกษาต่างๆมีความสำคัญและมีความจำเป็นสำหรับสถาบันการศึกษาเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการประเมินคุณภาพของนักเรียน นิสิต และนักศึกษา เพื่อได้นำไปพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผลผลิตของสถานศึกษา และสามารถนำไปเป็นข้อมูลใช้ในการวางแผนพัฒนา

สถาบันของตนต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ ปทีป (2544) ได้กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินสถาบัน เพื่อนำข้อมูลและสารสนเทศที่ได้ในการตัดสินใจเพื่อวางแผนกลยุทธ์ ซึ่งการประเมินหลักสูตรในมหาวิทยาลัยจะเป็นการให้ความสนใจเกี่ยวกับหลักสูตรแต่ละสาขาของภาควิชา และรวมถึงหน่วยงานระดับคณะซึ่งผลของการประเมินมีส่วนสำคัญในการเชื่อมโยงกับกระบวนการวางแผนอีกด้วย หลังจากมหาวิทยาลัยได้ใช้หลักสูตรระยะหนึ่ง หลักสูตรที่นำไปใช้แสดงให้เห็นถึงประสิทธิผล อาจเนื่องจากผู้สอนมีความคุ้นเคยและมีประสบการณ์ในการใช้หลักสูตรในการจัดการเรียนการสอนได้มากขึ้น ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างดี แต่อย่างไรก็ตาม จากสภาพความเป็นจริงการใช้หลักสูตรบางหลักสูตรใช้นานก็มีประสิทธิภาพแต่บางครั้งพบว่า ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรลดต่ำลง ดังนั้น สถาบันการศึกษาต่างๆจึงต้องมีการประเมินหลักสูตรหลังการใช้หลักสูตรจำนวน 3-5 ปี

สภาพการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ส่งผลให้สถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านปริมาณที่เพิ่มขึ้น หน้าที่ของมหาวิทยาลัยต่างๆได้เปลี่ยนจากการผลิตบัณฑิตเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ ต้องมีหน้าที่ในการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ บริการวิชาการ ดังนั้นจึงมีมหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาที่มีความหลากหลายทางวิชาการ วิชาชีพที่อาจแยกเป็น การเน้นวิชาการ (Academic-oriented) การเน้นการปฏิบัติจริง/วิชาชีพ (Hands on / Professionally-oriented) และ การเน้นชุมชนพื้นที่ภูมิภาค (Community/region/Society oriented dedicated) ซึ่งสถาบันเล็กและสถาบันเฉพาะทางเน้นมิติเดียว ในขณะที่สถาบันใหญ่อาจเป็นหลายมิติ ทิศทางการผลิตบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาจึงต้องดูความสอดคล้องระหว่างอุปสงค์และอุปทาน ทั้งปริมาณและคุณภาพ สถาบันการศึกษาต้องพัฒนาทักษะสมัยใหม่ การเรียนรู้ตลอดชีวิต การสื่อสาร ภาษาต่างประเทศ ไอที ลักษณะที่พึงประสงค์ จากการศึกษาพบว่า ปัจจุบันการสอนในระดับอุดมศึกษามีจำนวนการผลิตอัตรากำลังและลดลง ซึ่งการลงทุนขยายการศึกษาระดับปริญญาตรีจะทำให้เป็นมหาวิทยาลัยร้าง (กฤษพงศ์ กิรติกร, 2550) ดังนั้น การประเมินหลักสูตรจึงเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถพัฒนาระบบการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาและผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้กับสังคมได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์เป็นมหาวิทยาลัยท้องถิ่น โดยมีวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ คือ “มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์แหล่งองค์ความรู้ทางวิชาการยึดหลักคุณธรรมนำความรู้ สู่การพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มียุทธศาสตร์ข้อที่ 1 เพื่อ ผลิตและพัฒนาบัณฑิต โดยยึดหลักคุณธรรมนำความรู้สร้างจิตสำนึก

ค่านิยมวัฒนธรรมบนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับพันธกิจที่มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ มีความรู้ มีทักษะในการปฏิบัติงาน มีคุณธรรม จริยธรรม และสำนึกในความเป็นพลเมืองที่ดี เพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นและประเทศ ได้เปิดสอนในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท มีหลักสูตรที่เปิดสอนให้กับนักศึกษาไม่น้อยกว่า 50 หลักสูตร รับผิดชอบจัดการศึกษาให้นักศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ และจังหวัดพิจิตร ซึ่งปัจจุบันมีจำนวนของนักศึกษาอยู่ในระดับคงที่ ซึ่งปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลอาจเกิดจากหลักสูตรที่เปิดสอน ซึ่งมหาวิทยาลัยยังไม่ได้มีการประเมิน แต่อย่างไรก็ตามปัจจุบันมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ได้มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรขึ้นมาใหม่ตั้งแต่ปีการศึกษา 2549 จนถึงปัจจุบัน ดังนั้นเพื่อเป็นการได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ในการวางแผนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์และตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ของชาติ เพื่อสร้างระบบการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ และเอื้อต่อแผนของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ซึ่งมีแนวทางการพัฒนามนุษย์บนพื้นฐานของการให้ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” โดยยึดหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ขณะเดียวกันได้มีการเตรียมความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต เพื่อปรับตัวและแสวงหาประโยชน์อย่างรู้เท่าทันโลกาภิวัตน์และสร้างภูมิคุ้มกันให้กับทุกภาคส่วนตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วย โดยกำหนดวิสัยทัศน์ คือ มุ่งพัฒนาสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (Green and Happiness Society) คนไทยมีคุณธรรมนำความรอบรู้ รู้เท่าทันโลก ครอบครัวยุบอุ่น ชุมชนเข้มแข็งสังคมสันติสุข เศรษฐกิจมีคุณภาพ เสถียรภาพ และเป็นธรรม สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพและทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน อยู่ภายใต้ระบบบริหารจัดการประเทศที่มีธรรมมาภิบาล ดำรงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และอยู่ในประชาคมโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี” (กองนโยบายและแผน ,2550) ผู้วิจัยจึงได้มีการประเมินหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินด้านบริบทของหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับจุดหมายมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปและเนื้อหาของหลักสูตร
2. เพื่อประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปที่เกี่ยวกับอาจารย์ นักศึกษา สื่อการเรียนการสอน และสภาพแวดล้อม

3. เพื่อประเมินด้านกระบวนการของหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน รวมทั้งการวัดและการประเมินผล
4. เพื่อประเมินด้านผลผลิตเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปที่เปิดสอนของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
5. เพื่อศึกษาหลักสูตรมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ตามความต้องการของท้องถิ่น

ประโยชน์ ☐ ที่คาดว่าจะได้ ☐ รับ

สำหรับมหาวิทยาลัย

1. มหาวิทยาลัยสามารถนำผลการวิจัยไปพัฒนาหลักสูตรของมหาวิทยาลัยตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นและสามารถผลิตบัณฑิตได้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการ มหาวิทยาลัยสามารถนำผลการวิจัยไปพัฒนาหลักสูตรของมหาวิทยาลัยให้ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นและสามารถผลิตบัณฑิตได้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการ
2. มหาวิทยาลัยได้ข้อมูลที่ใช้ประกอบการตัดสินใจในการบริหารจัดการด้านวิชาการ เพื่อพัฒนามหาวิทยาลัยสู่การเป็นมหาวิทยาลัยที่มีความเข้มแข็งทางวิชาการของท้องถิ่นต่อไป

สำหรับอาจารย์

เพื่อให้ทราบผลการจัดการเรียนการสอนเพื่อนำไปพัฒนา และปรับปรุงในรายวิชาที่ตนรับผิดชอบ เพื่อเกิดผลตามจุดหมายที่ตั้งไว้

สำหรับนักศึกษา

เพื่อนักศึกษาจะได้รับหลักสูตรที่มีความเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการกับพัฒนาการ

สำหรับท้องถิ่น

เพื่อให้หลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ความหมายของหลักสูตร
2. ความสำคัญของหลักสูตร
3. องค์ประกอบของหลักสูตร
4. ลักษณะหลักสูตรที่ดีและการบริหารหลักสูตร
5. ความหมายของการประเมินหลักสูตร
6. จุดมุ่งหมายและความสำคัญของการประเมินหลักสูตร
7. แนวคิดและรูปแบบและวิธีการประเมินหลักสูตร
8. รูปแบบการประเมินหลักสูตรรูปแบบซีป (CIPP model)
- 9.. หลักสูตรมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ระดับปริญญาตรี(ฉบับปรับปรุง) พุทธศักราช 2550
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ความหมายของหลักสูตร

ได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของหลักสูตร ไว้ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1272) ให้ความหมายหลักสูตรว่า หมายถึง ประมวลวิชาและกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในการศึกษาเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง และเป็นแผนที่ได้ออกแบบขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหากิจกรรม และมวลประสบการณ์ในแต่ละแผนการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่างๆ ตามจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้

ธำรง บัวศรี (2542: 7-9) ให้ความหมายหลักสูตรว่า หมายถึง โครงสร้างให้การศึกษ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายทางการศึกษาที่ได้กำหนดไว้

กัปทีป เมธาคณวุฒิ (2545: 1) ให้ความหมายของหลักสูตร ว่าหมายถึง แผนการเรียนการสอนที่ประกอบด้วยจุดมุ่งหมายทางการศึกษา วิธีการเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมาย ซึ่งหมายถึง การพิจารณา

คัดเลือก จัดรวบรวม และเรียบเรียงเนื้อหาวิชาและประสบการณ์ ตลอดจนการประเมินผลเพื่อให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีสติปัญญาและคุณธรรม สามารถเสริมสร้างองค์ความรู้ คิดวิเคราะห์ได้และนำความรู้มาแก้ปัญหาและสร้างสรรค์ในส่วนวิชาการ วิชาชีพ และการดำรงชีวิตในต่างประเทศ

อลันและฟรานซิส (Allan and Francis. 1993: 9) กล่าวว่า หลักสูตร เปรียบเสมือนแผนกิจกรรม หรือการกำหนดกลยุทธ์เพื่อนำไปสู่เป้าหมาย

จากความหมายของหลักสูตร พอสรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง แผนหรือแนวทางในการจัดประสบการณ์เพื่อให้กับผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ทั้งด้านความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติ และมีคุณลักษณะตามที่สังคมต้องการ ด้วยผ่านการประเมินผลผู้เรียนให้บรรลุตามจุดหมายทางการศึกษาที่ตั้งไว้

ความสำคัญของหลักสูตร

ได้มีผู้ให้ความสำคัญของหลักสูตรไว้หลายท่าน โดยสรุปได้ดังนี้

อดุลย์ วิริยเวชกุล (2546:27) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตร ว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการศึกษา เนื่องจากเป็นเครื่องชี้แนวทางหรือทิศทางในการจัดการศึกษา เพื่อผลิตบัณฑิตให้ได้ตามวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความรู้ความสามารถตามศักยภาพของแต่ละบุคคลจนสำเร็จการศึกษาและ ออกไปทำงานในสถานประกอบการ จึงเป็นเรื่องที่สถาบันอุดมศึกษาต้องรับผิดชอบ ให้มีการกำกับดูแล ประกันคุณภาพให้ครบวงจร โดยมีหลักสูตรเป็นจุดรวม

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542: 23-24) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตร ว่า หลักสูตรเป็นหลักและหัวใจของการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการศึกษาตามที่วางไว้หลักสูตรจึงมีความสำคัญเพราะเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของผู้สอนที่จะจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้มีความรู้ ทักษะ ความประพฤติ มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ

จากความสำคัญของหลักสูตร สรุปได้ว่า หลักสูตรมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา เนื่องจากเป็นแผนประสบการณ์ในการจัดการศึกษา เพื่อผลิตบัณฑิตให้ได้ตามวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความรู้ความสามารถตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

องค์ประกอบของหลักสูตร

ในการจัดการศึกษา สถานศึกษา ครู อาจารย์ต้องมีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบของหลักสูตร ได้มีนักวิชาการได้กล่าวถึง องค์ประกอบของหลักสูตรไว้ ดังนี้

ชำระ บัวศรี (2542: 8-9) กล่าวว่า องค์ประกอบที่สำคัญและจำเป็นของหลักสูตร ประกอบด้วย จุดประสงค์และนโยบายการศึกษา จุดหมายของหลักสูตร รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร จุดประสงค์ของวิชา เนื้อหา จุดประสงค์ของการเรียนรู้ ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน การประเมินผล และวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

รุจิร ภูสาระ (2545: 8-9)กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตรหมายถึง ส่วนที่อยู่ภายในและประกอบกันเป็นหลักสูตร เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน การประเมินผลและการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร

เสริมศรี ไชยศรี, สุรพล บัวพิมพ์ และสุนทรี คนเที่ยง (2543 : 5-8) ได้สรุป องค์ประกอบหลักสูตรตามมาตรฐานคุณภาพของหลักสูตรตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2545 ไว้ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ควรกำหนดให้สอดคล้องกับปรัชญาและปณิธานของสถาบัน มุ่งพัฒนาความเป็นมนุษย์และความสามารถทางวิชาชีพที่สอดคล้องกับความจำเป็นของสังคม และเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ รวมทั้ง พัฒนาผู้เรียนให้มีความลึกซึ้งทางปัญญาและความคิด มีทักษะการเรียนรู้ การสื่อสารและการทำงาน ปลูกฝังจิตสำนึกด้านคุณธรรม วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เสริมสร้างความเข้าใจในภูมิปัญญาสากลเพื่อให้ก้าวทันและเข้าสู่เครือข่ายการเรียนรู้ และการพัฒนาในสังคมโลก

2. โครงสร้างหลักสูตร การจัดโครงสร้างหลักสูตรควรมีการสอดแทรกคุณธรรม และทักษะที่จำเป็นสำหรับชีวิตและสังคม ในวิชาแกนบังคับทั่วไปหรือการศึกษาทั่วไปประกอบด้วย เนื้อหาสาระและกิจกรรมที่เน้นทักษะที่จำเป็นสำหรับชีวิต และสังคมเป็นหลัก และส่งเสริมให้ผู้เรียนต่างวิชาเอกได้วิเคราะห์ปัญหา หรือศึกษาค้นคว้าร่วมกัน เพื่อให้มีทั้งประสบการณ์พื้นฐาน เบื้องต้นและประสบการณ์ที่ต้องการวุฒิภาวะขั้นสูง มีการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมความเข้าใจ และทักษะแบบองค์รวม และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความสนใจอย่างแท้จริง

3. เนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ครอบคลุมมาตรฐานจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ทันสมัย เหมาะสมกับกาลเวลา เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เลือกเรียนเนื้อหาสาระตามความสนใจและความจำเป็น ให้มีโอกาสดูแลเชื่อมโยงวิชาความรู้กับประสบการณ์จริงในชีวิต ใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนหลากหลาย เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนและใช้เทคโนโลยีเพื่อโอกาสการเรียนรู้ที่กว้างขวางขึ้น สอนให้คิดวิเคราะห์ ตัดสิน แก้ไขปัญหา และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เน้นการมีประสบการณ์ตรง ทั้งเชิงทฤษฎีและปฏิบัติในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ส่งเสริมการคิด และการทำงานร่วมกันอย่างเป็นอิสระ จัดประสบการณ์ที่ฝึกพฤติกรรมและความคิดแบบ

ประชาธิปไตย การจัดการเรียนในวิชาเฉพาะด้านให้มีส่วนที่ส่งเสริมการวิเคราะห์จากต่างสาขาวิชา มีการประเมินการเรียนการสอนด้วยวิธีการหลากหลาย และตรงสภาพจริง และใช้แหล่งวิทยาการ การเรียนรู้การเรียนการสอนหลากหลายรูปแบบ

4. การประเมินและปรับปรุงหลักสูตรให้ประเมินอย่างสม่ำเสมอ มีการประเมินและปรับปรุงหลักสูตร กระทำโดยใช้ข้อมูลจากหลายฝ่าย มีการพัฒนาดัชนีชี้วัดมาตรฐานคุณภาพของหลักสูตรเพื่อประกันคุณภาพ

สรุปได้ว่า หลักสูตรมีองค์ประกอบสำคัญจำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 2. โครงสร้างของหลักสูตร 3. เนื้อหาของหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอน และ 4.การประเมินและปรับปรุงหลักสูตร ซึ่งถ้าสถาบันการศึกษาต้องการพัฒนามาตรฐานคุณภาพของหลักสูตรจะช่วยให้จัดการเรียนการสอนได้ครบถ้วนและตอบสนองความต้องการของสังคมและผู้เรียน

ลักษณะของหลักสูตรที่ดี

ได้มีการสรุปลักษณะหลักสูตรที่ดีสำหรับสถาบันการศึกษา ครู อาจารย์ต้องพิจารณา ดังนี้

1. ลักษณะของหลักสูตรที่ดีควรมีจุดมุ่งหมาย 5 ประการ ได้แก่ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535: 39) และเสริมศรี ไชยศรี; สุรพล บัวพิมพ์; และ สุนทรี คนเที่ยง. 2543: 5)

1.1 เพื่อพัฒนาหรือส่งเสริมความเป็นคนสมบูรณ์ที่มีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะชีวิตและสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และความรู้เฉพาะด้าน

1.2 เพื่อมุ่งเตรียมความพร้อมทางสติปัญญา ความสามารถเพื่อให้เป็นผู้บริโภคที่ฉลาด รู้คุณค่าของความคิดวิชาการและสรรพสิ่งโดยการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความลึกซึ้งทางปัญญา และรู้จักใช้ความคิดขั้นสูง

1.3 เพื่อส่งเสริมทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ในสังคมข้อมูลข่าวสาร

1.4 เพื่อส่งเสริมการเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาเอกลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น

1.5 เพื่อพัฒนาความเป็นสากล ความก้าวหน้าทัดเทียมกับนานาชาติในเชิงวิชาการ เนื้อหาและประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถในการใช้ภาษาสากลเพื่อติดต่อสื่อสาร และการแสวงหาความรู้

2. ลักษณะหลักสูตรที่ดีต้องมีแนวทางแก่ผู้ใช้หลักสูตร ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้เรียน ดังนี้

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดการบริหาร การบริการอำนวยความสะดวกเพื่อให้หลักสูตรและการสอนให้เป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตร

2.2 ผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องหลักสูตรควรกำหนดการจัดประสบการณ์ วิธีการ การวัด

และประเมินผลให้ชัดเจน

2.3 หลักสูตรที่ดีควรระบุได้ว่าผู้เรียนจะมีคุณลักษณะอย่างไรและผลผลิตจากหลักสูตรมีคุณภาพอย่างไร

แฟร็ทท์ (Pratt, 1980: 409-413) กล่าวถึง ลักษณะหลักสูตรที่ดีควรประกอบด้วย องค์ประกอบ ดังนี้

1. จุดมุ่งหมาย ควรกำหนดถึงลักษณะหลักสูตรอย่างชัดเจน จุดมุ่งหมายควรมีความสำคัญอย่างเพียงพอและครอบคลุมความมุ่งหมายสำคัญ
2. ระบุเหตุผลและความจำเป็นในการใช้หลักสูตร และนำข้อถกเถียงที่สำคัญมากกล่าวหรือการคาดการณ์ ข้อคัดค้านที่อาจเกิดขึ้น
3. กำหนดจุดมุ่งหมายเฉพาะ ความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียน และควรมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายทั่วไป มีความชัดเจน ยืดหยุ่น นำไปใช้ได้
4. มีเกณฑ์การวัดพฤติกรรมที่เหมาะสม สมบูรณ์ ชัดเจน เชื่อถือได้
5. มีการประเมินผลเพื่อให้คะแนนชัดเจนสะท้อนหรือสนับสนุนจุดมุ่งหมายเฉพาะ
6. มีเนื้อหาสาระเหมาะสมกับการนำไปใช้
7. ระบุคุณลักษณะผู้เรียน การคัดเลือก การกำหนดพื้นฐานความรู้พื้นฐาน การทดสอบเบื้องต้นและการจัดสิ่งทดแทนให้ผู้ที่ไม่สามารถเรียนได้
8. มีแผนการสอนที่ชัดเจน มีคุณค่า ดึงดูดความสนใจ สัมพันธ์กับจุดหมาย มีวิธีการสอนเหมาะสม สร้างสรรค์
9. มีการจัดการความแตกต่างของผู้เรียน การประเมินผล การสอนซ่อมเสริม การกำหนดจำนวนผู้เรียน สื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตร
10. มีการทดลองใช้หลักสูตร และประเมินโครงการ
11. มีแนวทางบริหารทรัพยากรและกำหนดแผนการใช้หลักสูตร กำหนดบทบาทหน้าที่ผู้ใช้หลักสูตร
12. หลักสูตรมีรูปแบบอิสระในตัวเอง มีผลผลิตจากหลักสูตรน่าสนใจและส่งเสริมสร้างสรรค์วิชาชีพ

สรุปได้ว่าหลักสูตรที่ดีควรมีจุดมุ่งหมายเพื่อผลิตบัณฑิตให้เป็นคนที่สมบูรณ์ มีความรู้ความเข้าใจทั้งในวิชาการ วิชาชีพ และการอยู่ร่วมกันในสังคม มีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี และการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ รวมทั้งต้องรู้คุณค่าของศิลปวัฒนธรรมของชาติและนานาชาติ มีการกำหนดเนื้อหา จัดกระบวนการเรียนการสอน เกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียน รวมทั้งการประเมินและปรับปรุงหลักสูตร

การบริหารหลักสูตร

การบริหารหลักสูตรที่จัดขึ้นในสถานศึกษาต้องมีกระบวนการทั้งหมด 3 ขั้นตอน คือ การเตรียมการหลักสูตร การดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตร และการประเมินหลักสูตร โดยที่สถานศึกษาต้องคำนึงถึงประเด็นสำคัญ 3 ประการคือ (เสริมศรี ไชยศรี สุรพล บัวพิมพ์ และสุนทรี คนเที่ยง. 2543: 61)

1. เวลาเรียน ต้องจัดให้มีทั้งแบบเต็มเวลาและแบบไม่เต็มเวลาโดยให้มีความยืดหยุ่นในช่วงเวลาการศึกษาเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเข้ามาเรียนได้ ทำให้เกิดการศึกษาแบบต่อเนื่องเพื่อสนองตอบต่อผู้เรียนและตลาดแรงงาน
2. เปิดโอกาสให้มีการเทียบโอนหน่วยกิตหรือรายวิชาเรียนระหว่างสถาบันซึ่งเป็นการส่งเสริมหลักการศึกษาต่อเนื่องและการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อลดข้อจำกัดด้านเวลาและสถาบันการศึกษาลดลง
3. การใช้ระบบเทคโนโลยีการสอนแบบใหม่ เพื่อให้เกิดความหลากหลายในการเข้าถึงการศึกษาทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองรวมทั้งการศึกษาทางไกลเพื่อการขยายตัวของการอุดมศึกษาไปสู่มวลชนด้วยการเรียนการสอนที่หลากหลายเพื่อสนองความต้องการของปัจเจกบุคคลและสังคม

สรุปได้ว่าการบริหารหลักสูตรที่ดี ต้องคำนึงถึงตั้งแต่การเตรียมการหลักสูตร การดำเนินการหลักสูตร และการประเมินหลักสูตร เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเหมาะสมกับผู้เรียน เกิดการพัฒนาทั้งครูผู้สอนและผู้เรียน สร้างบรรยากาศและสังคมทางวิชาการให้เอื้อต่อการเรียนรู้ มีการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย ทันความเปลี่ยนแปลงทางวิชาการ เพื่อส่งเสริมให้การดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตรเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ตั้งไว้

ความหมายของการประเมินหลักสูตร

ได้มีนักวิชาการให้ความหมายของการประเมินหลักสูตรไว้หลายท่าน ดังนี้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537: 217) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรเป็นการพิจารณาทบทวนเกี่ยวกับคุณภาพของหลักสูตรโดยใช้ผลการวัดในแง่มุมต่าง ๆ ของสิ่งที่จะประเมินนำมาพิจารณาร่วมกัน เช่น เอกสาร หลักสูตร วัสดุหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน ผู้เรียน ความคิดเห็นของผู้ใช้หลักสูตรและผู้เกี่ยวข้องในชุมชนและสังคม

ชูศรี สุวรรณโชติ (2542: 213-214) การประเมินหลักสูตร หมายถึง กระบวนการในการหาข้อมูล การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการใช้หลักสูตร หรือกระทำก่อนการใช้หลักสูตร เพื่อนำผลการประเมินมาใช้ในการตัดสินใจทางเลือกที่ดีกว่าเดิม เพื่อการพัฒนาหลักสูตรต่อไป เพื่อ

จะได้รู้คุณค่า คุณภาพของหลักสูตร ซึ่งต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอการประเมินเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญต่อหลักสูตร ในการพิจารณาตัดสินความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนและนำข้อมูลนั้นมาเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนการสอนและหลักสูตร

รุจิร ภูสาระ (2545: 143-145) การประเมินจึงหมายถึง การวัดผลการปฏิบัติของผู้เรียนตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในเชิงปริมาณ โดยการเปรียบเทียบพฤติกรรมการปฏิบัติของผู้เรียนกับมาตรฐานการอธิบายและการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตร การอธิบายการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตร และการเลือกวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเรื่องหลักสูตร การใช้ความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพในการตัดสินใจเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้

สตฟเฟิลบีม (Stufflebeam; 1971 อ้างถึงใน ชำรง บัวศรี. 2542: 328-332) ได้กล่าวว่า การประเมินคือกระบวนการของการกำหนด รวบรวมและประมวลผลข้อมูลที่มีประโยชน์เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจ ในการประเมินหลักสูตรมีหลักการพิจารณา 3 ประการ คือ ความเหมาะสมในด้านเทคนิค ประโยชน์ และประสิทธิผลในการลงทุน

เวลมาและแฮโรลด์ (Wilma and Harold. 1993: 143) กล่าวว่า การประเมินเป็นการตัดสินใจความสำเร็จและความเหมาะสมของการนำไปใช้ ซึ่งอยู่ในขั้นการวางแผนการดำเนินงานหลักสูตร เพื่อช่วยให้จัดการศึกษาให้นักศึกษาได้บรรลุตามวัตถุประสงค์

อลันและฟรานซิส (Allan and Francis. 1993: 335) กล่าวถึงการประเมินว่าเป็นแนวทางการกำหนดคุณภาพประสิทธิภาพหรือคุณค่าของแผน ผลผลิต โครงการ กระบวนการ จุดมุ่งหมายหรือหลักสูตร เพื่อตัดสินคุณภาพ มาตรฐาน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลและการอธิบายมาตรฐานเพื่อกำหนดคุณภาพ

จากความหมายที่กล่าวมา พอสรุปได้ว่า การประเมินหลักสูตร หมายถึงการรวบรวมข้อมูล สภาพข้อเท็จจริงที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา เพื่อนำผลการประเมินมาใช้พัฒนาปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีคุณค่า มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ความสำคัญของการประเมินหลักสูตร

สงัด อุทรานันท์ (2532: 279) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรมีความสำคัญและจำเป็นต่อคุณภาพหลักสูตร เพราะข้อมูลที่ได้จากการประเมินหลักสูตรจะทำให้รู้คุณค่าของหลักสูตร มีประโยชน์ต่อการปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณค่าสูงขึ้น ซึ่งจะเป็นผลในการนำหลักสูตรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

วิชัย วงศ์ใหญ่ (2543: 33) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรมีความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อหาข้อบกพร่องหรือความผิดพลาดอาจจะเนื่องมาจากสาเหตุและปัจจัยต่างๆ เช่นการออกแบบหลักสูตรอาจไม่เหมาะสมกับความต้องการของบุคคลและสังคมเป็นต้น

ธำรง บัวศรี (2542:340) กล่าวว่า การประเมินผลบริบท นับว่ามีความสำคัญมากเพราะเป็นจุดเริ่มต้นของการตัดสินใจในการเปลี่ยนแปลง ซึ่งอาจมุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อย ได้แก่ การเปลี่ยนเทคนิคหรือการกระทำบางอย่าง แต่ยังรักษาสภาพเดิมของจุดมุ่งหมายและอื่นๆ ไว้ หรือมุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใหญ่คือ เปลี่ยนโดยสิ้นเชิง เพื่อให้สอดคล้องกับอุดมการณ์ที่คิดไว้ หรือมุ่งเปลี่ยนแปลงโดยนำนวัตกรรมใหม่หรือสร้างสิ่งใหม่เข้ามาทดแทนสิ่งที่มีอยู่เดิม

ปทีป เมธาคุณวุฒิ (2545: 43) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยสถาบัน เพื่อใช้ข้อมูลและสารสนเทศในการตัดสินใจและเพื่อการวางแผน วางกลยุทธ์ เพื่อคาดคะเนแนวทางที่จะนำผลที่ได้ไปใช้และเชื่อมโยงกับกระบวนการวางแผน

บุญชม ศรีสะอาด (2546: 95) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรเป็นกิจกรรมในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่มีความสำคัญมาก ช่วยในการพัฒนาหลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ครบวงจรของการพัฒนาหลักสูตร ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงหลักสูตรให้ดีขึ้น การพัฒนาหลักสูตรจะขาดการประเมินหลักสูตรไม่ได้เลย

สรุปได้ว่าการประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการสำคัญเพื่อใช้ในการตรวจสอบว่าหลักสูตรที่ใช้อยู่มีข้อบกพร่อง ลำสมัย หรือไม่ สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปเพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรต่อไป และเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของสถาบันการศึกษาที่ต้องดำเนินการเพื่อวางแผนดำเนิน และนำไปใช้ในกระบวนการวางแผนของสถาบันการศึกษาต่อไป

ความจำเป็นในการประเมินหลักสูตร

จากจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร เราสามารถบอกเหตุผลหรือความจำเป็นที่ต้องมีการประเมินหลักสูตร ดังนี้

1. เพื่อพิจารณาตัดสินคุณค่าหรือคุณภาพของหลักสูตรที่ได้รับการแสดงออกแบบหรือพัฒนาขึ้น โดยพิจารณาว่าหลักสูตรสามารถทำให้หลักการและจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้บรรลุผลสำเร็จหรือไม่
2. เพื่อค้นหาข้อบกพร่องของหลักสูตร ทั้งในด้านตัวเอกสาร หลักสูตรที่กำหนด หลักการ จุดมุ่งหมายและโครงสร้างของเนื้อหาสาระ ตลอดจน ส่วนที่เป็นกระบวนการของการนำหลักสูตร

ไปใช้ ซึ่งครอบคลุมการบริหาร และบริการหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนการวัดและประเมินผล ฯลฯ

3. เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ซึ่งหมายถึง ผลลัพธ์ของหลักสูตรที่เกิดขึ้นกับ นักเรียนว่าเป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตรหรือไม่ มากน้อยเพียงใด

จุดมุ่งหมายการประเมินหลักสูตร

ทิสนา เขมมณี (กรมวิชาการ. 2545:13) สรุปจุดมุ่งหมาย ในการประเมินหลักสูตรไว้ ดังนี้

1. เพื่อหาคุณค่าหลักสูตรนั้น โดยดูว่าหลักสูตรที่จัดขึ้นสามารถสนองตามวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรนั้นต้องการหรือไม่

2. เพื่อตัดสินใจ การวางเค้าโครงและรูประบบของหลักสูตรตลอดจนการบริหารงานและการสอนตามหลักสูตร เป็นไปในทางที่ถูกต้องแล้วหรือไม่ เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขสิ่งบกพร่องที่พบในองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร การประเมินผลในลักษณะนี้ มักจะดำเนินในช่วงที่การพัฒนาหลักสูตรยังคงดำเนินการอยู่เพื่อที่จะพิจารณาว่า องค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร เช่น จุดหมาย โครงสร้าง เนื้อหา การวัดผล ฯลฯ มีความสอดคล้องและเหมาะสมหรือไม่ สามารถนำไปปฏิบัติในช่วงการนำหลักสูตรไปทดลองใช้หรือในขณะที่ต้องการใช้หลักสูตรและกระบวนการการเรียนการสอนกำลังดำเนินอยู่ได้มากน้อยเพียงใด ได้ผลเพียงใด และมีปัญหาอุปสรรค อะไร จะได้เป็นประโยชน์แก่นักพัฒนาหลักสูตร และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง องค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรให้มีคุณภาพดีขึ้นได้ทันทั่วทั้ง

3. เพื่อวัดดูว่า ผลผลิตคือผู้เรียนนั้นเป็นอย่างไร เพื่อต้องการทราบคุณภาพของผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตของหลักสูตรว่า มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามความมุ่งหวังของหลักสูตร หลังจากฝ่ายกระบวนการทางการศึกษามาแล้วหรือไม่ อย่างไร การประเมินผลในลักษณะนี้จะดำเนินการในขณะที่มีการนำหลักสูตรไปใช้หรือหลังจากที่ใช้หลักสูตรไปแล้วระยะหนึ่งก็ได้

4. เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขระบบการบริหารหลักสูตร การนิเทศกำกับดูแล และการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การประเมินผล ในลักษณะนี้จะดำเนินการในขณะที่มีการนำหลักสูตรไปใช้จะได้ช่วยปรับปรุงหลักสูตรให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

5. เพื่อช่วยให้การตัดสินใจของผู้บริหารว่าควรใช้หลักสูตรต่อไปอีก หรือควรยกเลิกการใช้หลักสูตรเพียงบางส่วน หรือยกเลิกทั้งหมด การประเมินผลในลักษณะนี้จะดำเนินการหลังจากที่ใช้หลักสูตรไปแล้ว ระยะหนึ่ง แล้วจึงประเมินเพื่อสรุปผลตัดสินว่าหลักสูตรมีคุณภาพดีหรือไม่ บรรลุตามเป้าหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้มากน้อยเพียงใดสนองความต้องการของสังคมเพียงใดและเหมาะสมกับการนำไปใช้ต่อไปหรือไม่

โดยสรุปจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรที่ปฏิบัติกันส่วนใหญ่มีอยู่ 2 ประการ คือ

1. การประเมินเพื่อการปรับปรุงหลักสูตร คือ การประเมินในระหว่างการพัฒนาหลักสูตร มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ผลการประเมินนั้นให้เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตร โดยมีการวัดผลเป็นระยะ ๆ ในระหว่างการพัฒนาหลักสูตรแล้วนำผลจากการวัดมาประเมินว่าแต่ละขั้นตอนของหลักสูตรมีความเหมาะสมและสามารถปฏิบัติได้ดีเพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่นักพัฒนาหลักสูตร ในการที่ปรับปรุงส่วนประกอบทุกส่วนของหลักสูตรได้ถูกต้องก่อนที่จะนำไปใช้จริงต่อไป

2. การประเมินเพื่อสรุปผลว่าคุณค่าของการพัฒนาหลักสูตร มีความเหมาะสมหรือไม่ หลักสูตรได้สนองความต้องการของผู้เรียนของสังคมเพียงใด ควรจะใช้ต่อไป หรือควรยกเลิก หรืออาจจะยกเลิกเพียงบางส่วนและปรับแก้ในส่วนใด

สิ่งที่จะต้องประเมินในเรื่องหลักสูตร

โบซอง (Beauchamp 1975 : 170 . 171) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรอย่างน้อยที่สุดจะต้องครอบคลุมใน 4 ด้าน ดังนี้

1. ประเมินผลการใช้หลักสูตรของครู
2. ประเมินรูปแบบของหลักสูตร
3. ประเมินผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน
4. ประเมินระบบหลักสูตร

หลักการประเมินหลักสูตรแบบชิปปี้

การประเมินหลักสูตรแบบชิปปี้ (CIPP Evaluation Model) เป็นรูปแบบที่นิยมใช้มากที่สุด มีหลักการและรูปแบบการประเมินในลักษณะของการตัดสินใจและมีพื้นฐานความเชื่อว่าหลักสูตรที่ดีควรส่งผลกระทบต่อการทำงานในอนาคต การประเมินในรูปแบบนี้จึงเน้นการทำงานอย่างมีระบบ โดยการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ลักษณะการประเมินแบบนี้ได้แก่ รูปแบบการประเมินหลักสูตรแบบ Phi Delta Kappa ซึ่งเป็นการประเมินที่มีความครอบคลุมมากที่สุดและเป็นแนวทางการประเมินหลักสูตรทั้งระบบ (สังคอุทรานันท์, 2532: 281) การประเมินหลักสูตรแบบชิปปี้ เป็นที่ยอมรับและใช้ในการประเมินอย่างกว้างขวาง มีหลักการสำคัญคือการแยกการประเมินและการตัดสินใจออกจากกัน และมีหลักในการตัดสินใจต่างหาก ในการประเมินมีการแยกบริบทออกจากปัจจัยนำเข้า และประเมินจุดหมายของหลักสูตรด้วยการวิเคราะห์บริบท (ธารง บัวศรี, 2542:339) ในการประเมินมีสิ่งที่จะต้องประเมิน 4

ด้านใหญ่ๆ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการตัดสินใจ ได้แก่การประเมินบริบทเพื่อนำมาใช้ในการตัดสินใจวางแผนเพื่อกำหนดจุดประสงค์ การประเมินตัวป้อน เพื่อนำมาใช้ตัดสินใจในการออกแบบประสบการณ์ การประเมินกระบวนการ เพื่อนำมาใช้ตัดสินใจควบคุมการใช้หลักสูตร และการประเมินผลผลิตเพื่อนำมาใช้ตัดสินความสำเร็จของโครงการ หรือเปลี่ยนแปลงโครงการ

วิธีการประเมินหลักสูตรแบบชิปปี้

การประเมินแบบชิปปี้ (CIPP Evaluation Model) มีรูปแบบการประเมินหลักสูตรทั้งระบบ มีวัตถุประสงค์ในการประเมินเพื่อการรวบรวม ประมวลข้อมูล และนำเสนอที่มีประโยชน์เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจ มีองค์ประกอบในการประเมินสิ่งสำคัญของหลักสูตร 4 ประการคือ (ธารงบัวศรี, 2542: 339-341)

1. การประเมินบริบท (Context Evaluation) เป็นการประเมินการวางแผน เพื่อให้ได้ข้อมูลในการกำหนดจุดมุ่งหมาย สภาพแวดล้อมของหลักสูตร ความต้องการและความจำเป็นที่ต้องใช้หลักสูตร เพื่อให้ทราบสภาพและปัจจัย เพื่อนำผลมาวิเคราะห์และเป็นข้อมูลในการกำหนดจุดหมายให้สนองความต้องการและแก้ไขปัญหาที่ประสบอยู่ เช่น การวิเคราะห์ระบบการตรวจสอบทบทวน การสำรวจความคิดเห็น และการประชุมผู้เชี่ยวชาญ การประเมินบริบทมีความสำคัญมากเพราะเป็นจุดเริ่มต้นของการตัดสินใจเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการประเมินขั้นการจัดทำโครงการหรือโครงสร้าง เพื่อพิจารณาการใช้ทรัพยากรต่างๆ ให้ตอบกับสนองวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งผู้ประเมินจะต้องตั้งคำถามหลายข้อ

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินขั้นปฏิบัติการ เพื่อตรวจสอบหรือทำนายข้อบกพร่อง การหาข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ และเพื่อประโยชน์ในการเก็บหลักฐาน การปฏิบัติงาน การประเมินกระบวนการนี้เริ่มขึ้นหลังการนำหลักสูตรไปใช้ในสภาพที่เป็นจริง เพื่อส่งข้อมูลย้อนกลับให้ผู้ปฏิบัติงานเพื่อหาข้อบกพร่อง หรือทำนายข้อบกพร่องเพื่อการหาข้อมูลเพื่อประโยชน์ของผู้ปฏิบัติงาน และเพื่อประโยชน์ในการเก็บหลักฐานในการปฏิบัติงาน

4. การประเมินผลผลิต(Product Evaluation) เป็นการประเมินขั้นทบทวนจุดหมายเพื่อตรวจสอบผลกับจุดหมายตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดขึ้นเมื่อพิจารณาองค์ประกอบในการประเมินแบบชิปปี้

วิธีการประเมิน จุดมุ่งหมาย วิธีการ ประโยชน์ในการตัดสินใจ

1. บริบท(Context)เพื่อให้ได้ข้อมูลในการกำหนดจุดหมายของหลักสูตร ได้แก่ ปัญหาความต้องการสภาพแวดล้อม ฯลฯวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมเปรียบเทียบสิ่งที่เป็นอยู่และสิ่งที่คาดหวังเพื่อกำหนดจุดหมายและเป้าหมาย
2. ปัจจัยนำเข้า(Input)เพื่อตรวจสอบทรัพยากรและความสามารถที่มีอยู่และแผนที่จะปฏิบัติตามโครงการตรวจสอบความสามารถของหน่วยงานยุทธศาสตร์และวิธีการปฏิบัติให้บรรลุผลเพื่อเลือกแหล่งสนับสนุน วิธีการและกิจกรรม
3. กระบวนการ(Process)เพื่อตรวจสอบข้อบกพร่องในกระบวนการเพื่อคาดคะเนปัญหาที่จะเกิดขึ้นและเพื่อเก็บข้อมูลเป็นหลักฐานควบคุมกำกับกิจกรรมต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่ตลอดเวลาเพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ
4. ผลผลิต(Product)เพื่อเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้จากการประเมินกับจุดหมายและข้อมูลจากบริบทตัวป้อนและกระบวนการกำหนดเกณฑ์ในการวัดและนำไปเปรียบเทียบกับมาตรฐานที่มีอยู่เพื่อตัดสินใจว่าจะเลิกหรือทำต่อไปหรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอย่างไร ภาพประกอบ 2 องค์ประกอบในการประเมินแบบซิปป์

จุดมุ่งหมายหลักสูตรมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ระดับปริญญาตรี(ฉบับปรับปรุง) พุทธศักราช 2550

จุดมุ่งหมายของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ซึ่งหมายถึง วิชาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจธรรมชาติ ตนเอง ผู้อื่น และสังคม เป็นผู้ใฝ่รู้ สามารถคิดอย่างมีเหตุผล สามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารความหมายได้ดี มีคุณธรรมตระหนักในคุณค่าของศิลปะและวัฒนธรรม ทั้งของไทยและของประชาคมนานาชาติ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตและดำรงตนในสังคมได้เป็นอย่างดี สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดวิชาศึกษาทั่วไปในลักษณะจำแนกเป็นรายวิชาหรือลักษณะบูรณาการใดๆ ก็ได้ โดยผสมผสานเนื้อหาวิชาที่ครอบคลุมสาระของกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษา และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ในสัดส่วนที่เหมาะสม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของวิชาศึกษาทั่วไปโดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มวิชา ดังนี้ (มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์. 2550 : 1)

การบริหารจัดการหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

1. การมีจุดมุ่งหมายเฉพาะของวิชาศึกษาทั่วไปที่ชัดเจน
2. การพัฒนาหลักสูตรตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้
3. กระบวนการเรียนการสอนที่เหมาะสม
4. การสำรวจปัญหา การประเมินติดตาม และการพัฒนาเป็นระยะ
5. การพัฒนาอาจารย์อย่างต่อเนื่อง
6. การมีคณะกรรมการดูแลโดยเฉพาะ
7. การมีหน่วยงานติดตามดูแลการเรียนการสอน

กระบวนการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

กระบวนการจัดการเรียนการสอน

ไพฑูรย์ สีนลรัตน์ (2550 : 10) ได้เสนอแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ครูผู้สอนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปควรคำนึงถึงมีดังนี้

1. แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของสาระนั้นกับมนุษย์และสังคม
2. อภิปรายปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาของศาสตร์นั้นๆ
3. ให้ทางเลือกที่จะช่วยแก้ปัญหาสังคม
4. ถกเถียงบทบาทของผู้เรียนต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม
5. เน้นกระบวนการคิดและวิเคราะห์ในทุกขั้นตอน
6. กล่าวถึงวิธีการแสวงหาความรู้ความเข้าใจศาสตร์นั้นๆ
7. คำนึงถึงสิ่งที่ดีงามและก้าวหน้าของผู้เรียนอยู่เสมอ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กมลรัตน์ วิจิตรกุล (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การประเมินหลักสูตร "นักบริหารงานประชาสัมพันธ์" รุ่นพิเศษ ของสถาบันการประชาสัมพันธ์ กรมประชาสัมพันธ์ สำนักนายกรัฐมนตรีการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตร นักบริหารงานประชาสัมพันธ์ รุ่นพิเศษ ของสถาบันการประชาสัมพันธ์ กรมประชาสัมพันธ์ สำนักนายกรัฐมนตรี โดยใช้ทฤษฎีแบบจำลองชิป (CIPP Model) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 202 คน ประกอบด้วยผู้บริหารหลักสูตรจำนวน 14 คน ผู้สำเร็จการฝึกอบรม จำนวน 107 คน และผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการฝึกอบรม จำนวน 81 คน เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม ค่าความเชื่อมั่น

ของแบบสอบถามเท่ากับ .98 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1. ด้านบริบท: วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ และโครงสร้างของหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น: วิทยากรผู้สอน ผู้เข้ารับการฝึกอบรม และด้านเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้ารับ การอบรม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 3. ด้านกระบวนการ: การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การประเมินผล มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก 4. ด้านผลผลิต: ผู้สำเร็จการฝึกอบรมหลักสูตร นักบริหารงานประชาสัมพันธ์ของสถาบันการประชาสัมพันธ์ มีคุณลักษณะทั่วไป และคุณลักษณะการปฏิบัติงาน ในวิชาชีพ ตรงตามวัตถุประสงค์ เหมาะสมอยู่ในระดับมาก

สุวารีย์ วงศ์วัฒนา (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรนิเทศศาสตร์ ของสถาบันราชภัฏ : ศึกษาเฉพาะกรณีสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ อาจารย์ ผู้บริหาร นักศึกษา บัณฑิต และหัวหน้าหน่วยงาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล ได้แก่ ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับคุณลักษณะด้าน ประชากร แสดงผลเป็นความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบความ แตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 3 กลุ่มขึ้นไป ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) สรุปผลการวิจัย 1. ด้านโครงสร้างของหลักสูตร ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อหลักสูตร นิเทศศาสตร์ปริญญาตรี 4 ปี ด้านโครงสร้างหลักสูตร โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ ปานกลาง 2. ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อหลักสูตรนิเทศศาสตร์ ปริญญาตรี 4 ปี ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดย เห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีจริยธรรม ความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบ ต่อสังคม และวิชาชีพนิเทศศาสตร์มากที่สุด 3. ด้านเนื้อหาของหลักสูตร นักศึกษา และบัณฑิตส่วน ใหญ่มีความคิดเห็นต่อหลักสูตรนิเทศศาสตร์ปริญญาตรี 4 ปี ด้านเนื้อหาของหลักสูตร โดยภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยบัณฑิตที่จบการศึกษาแล้วเห็นว่าเนื้อหาวิชาส่งเสริมให้ นักศึกษามีจรรยาบรรณในวิชาชีพมากที่สุด ส่วนนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่เห็นว่าเนื้อหาที่กำหนดไว้ใน หลักสูตรสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมากที่สุด สำหรับอาจารย์เห็นว่าเนื้อหาของ หลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง 4. คุณสมบัติของอาจารย์ ส่วนใหญ่เห็นว่าอาจารย์ มีคุณสมบัติเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยบัณฑิตที่จบการศึกษาแล้วเห็นว่า อาจารย์มีความ รับผิดชอบมากที่สุดรองลงมาคือ ทักษะที่ดีต่อวิชาชีพ ส่วนนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่เห็นว่าอาจารย์ มีทักษะที่ดีต่อวิชาชีพมากที่สุด รองลงมาคือ เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ใน ด้านการเรียนการสอนในวิชาที่สอนเป็นอย่างดี 5. คุณสมบัติของนักศึกษา นักศึกษาและบัณฑิตส่วน ใหญ่เห็นว่านักศึกษามีคุณสมบัติเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยบัณฑิตที่จบการศึกษาแล้วเห็นว่า นักศึกษาประพฤติตัวเป็นพลเมืองดี มากที่สุด รองลงมา คือ มีประชาธิปไตย ส่วนคุณสมบัติลำดับ

สุดท้าย คือ เรื่องการเป็นผู้ทันเหตุการณ์ทันสมัย และค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ ส่วนนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่เห็นว่า นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพมากที่สุด รองลงมาคือเป็นพลเมืองดี ส่วนคุณสมบัติลำดับสุดท้ายคือ สิ่งอำนวยความสะดวก ที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง 6. สภาพการจัดการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเสริมสร้างสมรรถนะทางวิชาชีพพิเศษศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านวิธีสอน เห็นว่าด้านการเตรียมการสอนและวัดผลมีความเหมาะสมมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา และนักศึกษากับนักศึกษด้วยกัน ส่วนลำดับท้ายสุดคือ สิ่งอำนวยความสะดวกที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง 7. การศึกษาประสิทธิภาพของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรนิเทศศาสตร์ ของสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม ปีการศึกษา 2541 - 2544 ผลการวิจัยพบว่า มีคุณภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านจิตลักษณะ เห็นว่า มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นและปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมในการทำงานได้มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านบุคลิกภาพมีความเหมาะสมในระดับมาก โดยเฉพาะด้านความซื่อสัตย์ต่อตนเองและหน้าที่ สำหรับด้านความรู้ความเข้าใจเห็นว่ามีคุณภาพในลำดับสุดท้าย โดยเฉพาะด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ และวิชาชีพ 8. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อหลักสูตรนิเทศศาสตร์ จำแนกตามเพศ และสาขาวิชาทั้งโยภาพรวม และรายด้าน พบว่าไม่แตกต่างกัน 9. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ที่มีต่อหลักสูตรนิเทศศาสตร์ จำแนกตามเพศ โดยภาพรวม พบว่าไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านแล้วพบว่ามีความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 10. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ที่มีต่อหลักสูตรนิเทศศาสตร์ จำแนกตามสาขาวิชาโดยภาพรวม และรายด้าน พบว่าไม่แตกต่างกัน 11. การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา ของผู้สำเร็จการศึกษาปีที่ 2541 - 2544 ที่มีต่อประสิทธิภาพของผู้สำเร็จการศึกษา จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และหน่วยงานที่สังกัด พบว่าไม่แตกต่างกัน

เนาวลักษณ์ กลิ่นหอม (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต การประเมินครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินและศึกษาข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาโภชนศาสตร์ศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาโภชนศาสตร์ ในปีการศึกษา 2546 จำนวน 29 คน ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านโภชนศาสตร์ ศึกษา 1 คน อาจารย์ผู้สอนกระบวนวิชาในหลักสูตร 14 คน มหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตาม

หลักสูตร 43 คน และผู้บังคับบัญชาชั้นต้นของมหาวิทยาลัย 51 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสำรวจ การสนทนากลุ่มและแบบประเมินการปฏิบัติงาน ข้อมูลนำมาวิเคราะห์หาความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย ประเมินสาระโดยใช้รูปแบบชิป (CIPP Model) ผลการประเมินสรุปได้ดังนี้ 1. ด้านบริบท วัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา ครอบคลุมและนำไปปฏิบัติได้จริง โครงสร้างและเนื้อหาวิชามีความเหมาะสม ด้านปัจจัยเบื้องต้น คุณสมบัตินักศึกษามีวุฒิการศึกษาอยู่ในลำดับขั้น A ตำแหน่งทางวิชาการอยู่ในลำดับขั้น C คุณสมบัตินักศึกษาก่อนเข้าศึกษาเป็นไปตามเกณฑ์ภาระงานของอาจารย์ที่ปฏิบัติจริงสูงกว่าเกณฑ์ งบประมาณ อาคารสถานที่ อุปกรณ์และสื่อการเรียน การสอนมีความเพียงพอ เอกสารหลักสูตรชัดเจน เข้าใจง่าย แหล่งวิทยาการที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพและมีความสะดวกอยู่ในระดับปานกลาง 2. ด้านกระบวนการ มีการบริหารและการจัดการหลักสูตรเหมาะสม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนเหมาะสมในระดับมาก การวัดและประเมินผลมีความเหมาะสม บทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไปที่เป็นการปฏิบัติจริงต่ำกว่าบทบาทที่คาดหวังของมหาวิทยาลัยและนักศึกษา บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระในสภาพจริงสอดคล้องกับบทบาทที่คาดหวังของมหาวิทยาลัยและนักศึกษา 3. ด้านผลผลิต คุณลักษณะของมหาวิทยาลัยเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอยู่ในระดับมาก คุณภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด มหาวิทยาลัยมีระดับผลการเรียนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.25 และใช้เวลาในการสำเร็จการศึกษาไม่เกิน 2 ปี ส่วนการปรับปรุงหลักสูตรมีข้อเสนอแนะว่า ควรจัดให้มีอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย และควรจัดหาห้องทำงานให้นักศึกษาเพิ่มขึ้น

ศศิธร ชิดนายิ น้ำค้าง วงษ์วัช บุญฤทธิ์ ประสิทธิ์นราพันธ์ และไพฑูรย์ มาผิว (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุดรดิตถ์ การวิจัยเชิงพรรณนาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุดรดิตถ์ ในองค์ประกอบต่างๆ ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการดำเนินการ และด้านผลผลิตของหลักสูตร กลุ่มประชากร คือ ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (4 ปี) พ.ศ.2548 จำนวน 66 คน ได้รับแบบสอบถามคืน 54 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 81.82 รวบรวมข้อมูล ระหว่างเดือนมกราคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 ผู้วิจัยใช้รูปแบบชิป (CIPP model) ในการประเมิน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นต่อหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ซึ่งได้รับการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ และทดสอบความเชื่อมั่นได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) เท่ากับ .96

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า 1. ปัจจัยแวดล้อมหรือบริบทของหลักสูตร คือ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ผู้สำเร็จการศึกษาได้ให้ความเห็นว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรโดยรวม มีความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และพระราชบัญญัติการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด และสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร อยู่ในระดับมาก 2. ปัจจัยเกื้อหนุน โดยผู้สำเร็จการศึกษาได้ให้ความเห็นว่า ปัจจัยเกื้อหนุนในการจัดเรียนการสอนต่างๆ เช่น ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ โดยภาพรวมมีปริมาณพอเพียง คุณภาพ และความสะดวกในการใช้บริการ อยู่ในระดับดี ยกเว้น โรงอาหาร ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ คอมพิวเตอร์คอมพิวเตอร์ช่วยสอน และอินเทอร์เน็ตที่มีปริมาณไม่พอเพียง โดยคุณภาพและความสะดวกในการใช้บริการนั้น อยู่ในระดับพอใช้ถึงควรปรับปรุง 3. กระบวนการดำเนินการ ผู้สำเร็จการศึกษาได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินการโดยรวมและรายด้าน มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด 4. ผลผลิต ได้แก่ คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ผู้สำเร็จการศึกษาได้ให้ความเห็นว่า มีคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า สมรรถนะด้านวิชาชีพ และทักษะชีวิต อยู่ในระดับมากที่สุด ขณะที่สมรรถนะสากล อยู่ในระดับมาก ส่วนสมรรถนะรายชั้นปีของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยครั้งนี้ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการปรับปรุงหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และปัจจัยเกื้อหนุนเพื่อการจัดการศึกษาในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต บรรลุวัตถุประสงค์ต่อไป

สมชาย รัตนกุล 2548 การประเมินหลักสูตรการศึกษابัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จุดมุ่งหมายของการประเมิน จุดมุ่งหมายทั่วไป เพื่อประเมินหลักสูตรการศึกษابัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2540 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ใน 7 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาเคมี ชีววิทยา ฟิสิกส์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย และเทคโนโลยีการศึกษา จุดมุ่งหมายเฉพาะ 1. เพื่อประเมินด้านบริบท โดยพิจารณาจากความสอดคล้องของนโยบายรัฐบาล และมหาวิทยาลัยนเรศวร ความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่จะเข้าศึกษาในหลักสูตร 2. เพื่อประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น โดยพิจารณาจากความเหมาะสมของหลักสูตรในด้านจุดมุ่งหมาย โครงสร้าง และรูปแบบการจัดเนื้อหาวิชา ความพร้อมและความเหมาะสมของอาจารย์นิสิต สิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ บรรยากาศทางวิชาการ 3. เพื่อประเมินด้านกระบวนการ โดยพิจารณาจาก การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล การใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ การจัดบริการทางวิชาการ การจัดบริการทางด้านกิจการนิสิต 4. เพื่อประเมินด้านผลผลิต โดยพิจารณาจากความพึงพอใจของบัณฑิตที่จบการศึกษาและกำลังจะจบการศึกษา และความพึงพอใจของนายจ้าง/ผู้ประกอบการ/ผู้ใช้บัณฑิต ที่มีต่อบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ในด้านความรู้ ความคิด

ความสามารถ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ลักษณะนิสัย และด้านทักษะปฏิบัติและบุคลิกภาพ 5. เพื่อประเมินด้านผลกระทบ โดยพิจารณาจากประโยชน์ที่ผู้เรียนได้รับจากการเรียน รายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรในการนำไปใช้ในการทำงานและใช้ในชีวิตประจำวัน และความคิดเห็นของนายจ้าง/ผู้ประกอบการ/ผู้ใช้บัณฑิต ที่มีการนำความรู้ เจตคติ และทักษะที่ได้รับจากการศึกษาในหลักสูตรไปปฏิบัติงานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

เอมอร แซ่จิ๋ว ภาควิชาการ คมคายและจุพร ช้างพลาย (บทคัดย่อ:2548) ได้ทำวิจัย เรื่อง การวิจัยประเมินผลหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2546 กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้บริหารหลักสูตรจำนวน 1 คน กลุ่มอาจารย์ผู้สอน จำนวน 64 คน กลุ่มนักศึกษา ปัจจุบันชั้นปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 179 คน และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 1) แนวทางการวิเคราะห์หลักสูตรสำหรับผู้เชี่ยวชาญ 2) แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารหลักสูตร 3) แบบสอบถามจำนวน 2 ฉบับ ใช้กับอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา ปัจจุบัน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า แบบเลือกตอบ และแบบเติมคำหรือข้อความ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ทั้งการวิเคราะห์เนื้อหาสำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ และการใช้สถิติวิเคราะห์สำหรับข้อมูลเชิงปริมาณ แล้วนำผลการวิเคราะห์ทั้งสองส่วนบูรณาการเข้าด้วยกันตามประเด็นการประเมินหลักทั้ง 4 ประเด็น สำหรับการแปลความหมายผลการวิเคราะห์จาก มาตรประมาณค่า 5 ระดับ ใช้เกณฑ์ A = มากที่สุด ดีมาก B = มาก ดี C = ปานกลาง D = น้อย พอใช้ E = น้อยที่สุด ต้องปรับปรุง ผลการประเมิน 1.ผลการวิเคราะห์หลักสูตร อยู่ในระดับดี (B) เมื่อพิจารณาแต่ละตัวบ่งชี้มีดังนี้ 1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับปณิธาน/วิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับ B 1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับวิสัยทัศน์ของคณะ อยู่ในระดับมาก (B) ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับความต้องการของประเทศ อยู่ในระดับ มาก (B) 1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับความต้องการของท้องถิ่นภาคใต้ อยู่ใน ระดับปานกลาง (C) 2 1.4 ความก้าวหน้าทันสมัยของหลักสูตรและเนื้อหาสาระของหลักสูตร อยู่ใน ระดับปานกลาง (C) 1.5 ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร อยู่ในระดับมากที่สุด (A) 1.6 ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์โครงสร้าง เนื้อหาสาระของหลักสูตร และ รายวิชา อยู่ในระดับมาก (B) 1.7 การประเมินหลักสูตร อยู่ในระดับดีมาก (A) 1.9 การปรับปรุงหลักสูตร อยู่ในระดับดีมาก (A) 1.10 สารสนเทศเกี่ยวกับหลักสูตร อยู่ในระดับดีมาก (A) 2. ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร อยู่ในระดับดี (B) เมื่อพิจารณาแต่ละตัว บ่งชี้มีดังนี้ 2.1 ด้านนักศึกษา พบว่า อยู่ในระดับดี (B) 2.1.1 จำนวนผู้สมัคร ต่อ จำนวนประกาศรับ อยู่ในระดับดีมาก (A) 2.1.2 จำนวนนักศึกษาที่ขึ้นทะเบียน ต่อ จำนวนประกาศรับ อยู่ในระดับ ปานกลาง (C) 2.1.3 ค่าเฉลี่ย GPAX ระดับมัธยมปลายของนักศึกษาทั้งรุ่นที่รับเข้า ศึกษาในระดับปริญญาตรี อยู่ในระดับดีมาก (A) 2.2 ด้านอาจารย์ พบว่า อยู่ใน

ระดับดี (B) 2.2.1 ค่าเฉลี่ยวุฒิทางการศึกษาของอาจารย์ อยู่ในระดับดีมาก (A) 2.2.2 ค่าเฉลี่ยวุฒิทางวิชาการของอาจารย์ อยู่ในระดับพอใช้ (D) 2.2.3 จำนวนนักศึกษา ต่อ อาจารย์ อยู่ในระดับดีมาก (A) 2.2.4 ค่าเฉลี่ยหน่วยภาระงานสอนของอาจารย์ต่อปีการศึกษา อยู่ใน ระดับน้อยที่สุด (E) 2.2.5 ค่าเฉลี่ยจำนวนผลงานวิชาการต่ออาจารย์ในเวลา 3 ปี อยู่ในระดับ ดีมาก (A) 2.2.6 ค่าเฉลี่ยจำนวนครั้งของอาจารย์ในหลักสูตรที่ได้รับเชิญไปปฏิบัติ งานการเรียนการสอน ร่วมวิจัย เป็นวิทยากร หรือเป็นที่ปรึกษาใน สถาบันใน และ/หรือ ต่างประเทศในระยะเวลา 3 ปี อยู่ในระดับ ดีมาก (A) 2.2.7 คุณลักษณะอาจารย์ อยู่ในระดับดี (B) 2.3 ด้านปัจจัยเกื้อหนุนการเรียนรู้ พบว่า อยู่ในระดับดี (B) 2.3.1 ความพึงพอใจในบริการห้องสมุดและสื่อการศึกษา อยู่ในระดับ มาก (B) 3 2.3.2 จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ ต่อ อาจารย์ อยู่ในระดับดี (B) 2.3.3 ความสะดวกในการใช้ระบบเครือข่าย อินเทอร์เน็ต อยู่ในระดับ ปานกลาง (C) 2.3.4 ความเหมาะสมของอาคารสถานที่ และห้องเรียน อยู่ ในระดับมาก (B) 3. ผลการประเมินกระบวนการของหลักสูตร อยู่ในระดับดีมาก (A) เมื่อพิจารณา แต่ละตัวบ่งชี้มีดังนี้ 3.1 ด้านกระบวนการคัดเลือกนักศึกษา อยู่ในระดับดีมาก (A) 3.1.1 ระบบการ คัดเลือกนักศึกษา อยู่ในระดับดีมาก (A) 3.2 ด้านการสรรหา ประเมิน และพัฒนาอาจารย์ อยู่ใน ระดับดีมาก (A) 3.2.1 ระบบการสรรหาอาจารย์ อยู่ในระดับดีมาก (A) 3.3.2 ระบบการประเมิน อาจารย์ อยู่ในระดับดีมาก (A) 3.2.3 ระบบการพัฒนาอาจารย์ อยู่ในระดับดีมาก (A) 3.3 ด้านการ บริหารหลักสูตร อยู่ในระดับดีมาก (A) 3.3.1 ประสิทธิภาพการบริหารหลักสูตร อยู่ในระดับดีมาก (A) 3.3.2 ประสิทธิภาพการใช้งบประมาณในการบริหารหลักสูตร อยู่ในระดับดีมาก (A) 3.3.3 คุณภาพการบริหารหลักสูตร อยู่ในระดับปานกลาง (C) 3.3.4 มีระบบการสร้างเครือข่ายความ ร่วมมือ อยู่ในระดับดีมาก (A) 3.4 ด้านการสอน อยู่ในระดับดีมาก (A) 3.4.1 คุณภาพการสอน อยู่ใน ระดับดีมาก (A) 3.4.2 มาตรฐานการประเมินผลการเรียน อยู่ในระดับดีมาก (A) 3.4.3 คุณภาพของ การให้คำปรึกษาทางวิชาการแก่นักศึกษาในทัศนะของ นักศึกษา อยู่ในระดับดี (B) 4. ผลการ ประเมินผลลัพธ์ของหลักสูตร อยู่ในระดับปานกลาง (C) เมื่อพิจารณา แต่ละตัวบ่งชี้มีดังนี้ 4.1 ด้าน ผู้สำเร็จการศึกษา ไม่ได้ประเมิน เนื่องจากยังไม่มีผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรนี้ 4.2 ด้านการ สร้างสรรค์องค์ความรู้และความเป็นเลิศทางวิชาการ อยู่ในระดับดี (B) 4.2.1 อาจารย์ในหลักสูตรมี บทความวิจัยได้รับตีพิมพ์ในวารสารระดับ ชาติ / นานาชาติโดยเฉลี่ย 1 ปี อยู่ในระดับพอใช้ (D) 4.2.2 ร้อยละของอาจารย์ในหลักสูตรที่มีผลงานวิชาการตามปรัชญาของ คณะอยู่ในระดับดี (B) 4 4.2.3 การจัดประชุมวิชาการระดับชาติและระดับนานาชาติ อยู่ในระดับ ดีมาก (A) 4.2.4 มูลค่าทุน วิจัยภายในและภายนอกต่ออาจารย์ อยู่ในระดับดี (B) 4.2.5 รางวัล/เกียรติคุณทางวิชาการที่อาจารย์ ได้รับ อยู่ในระดับดีมาก (A) 4.2.6 รางวัล/เกียรติคุณทางวิชาการที่นักศึกษา/นักศึกษาก่อ ได้รับ อยู่ ใน ระดับดีมาก (A) 4.3 ด้านการบริการวิชาการเพื่อการพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง (C) 4.3.1 ร้อย

ละของอาจารย์ในหลักสูตรที่ให้การฝึกอบรม และบริการ วิชาการแก่หน่วยงานภายนอก (1 ปี) อยู่ในระดับปานกลาง (C) ข้อเสนอแนะ 1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเนื้อหาสาระและโครงสร้างของหลักสูตร 1.1 ปรับการเขียนวัตถุประสงค์ที่แสดงสมรรถนะของนักศึกษา และเพิ่มเติม วัตถุประสงค์ด้านเจตคติให้มีการจัดการเรียนการสอนสอดแทรกในรายวิชาต่าง ๆ 1.2 รายวิชาเลือกเสรีควรเป็นรายวิชาที่ส่งเสริมสมรรถนะตลอดจนโลกทัศน์ด้าน อื่นๆ ของนักศึกษา ไม่ควรเป็นวิชาการปฏิบัติการพยาบาล 1.3 ระบุเนื้อหาของหลักสูตรที่แสดงถึงการตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นภาคใต้ และเพิ่มการบูรณาการเรื่องความต้องการเฉพาะท้องถิ่นหรือปัญหาของท้องถิ่น 1.4 เพิ่มเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับการพยาบาลอุบัติเหตุและฉุกเฉิน และด้านการ จัดการหน่วยบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิ 1.5 ทบทวนการจัดเนื้อหาในหลักสูตรแบบบูรณาการ เนื้อหาในแต่ละวิชามาก เมื่อเทียบกับจำนวนชั่วโมง จึงควรปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นแนวคิด (Concept) ที่สำคัญ เน้นการค้นหาข้อมูล การเรียนรู้ด้วยตนเอง เน้นกระบวนการคิดของนักศึกษาให้มากขึ้น มีการบูรณาการการนำไปใช้ ใช้สถานการณ์ตัวอย่างในการสอนให้ทันสมัยกับเหตุการณ์ ปัจจุบัน เพื่อให้สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้าหลักสูตร 2.1 อาจารย์ควรจะมีคุณลักษณะที่ดี มีเจตคติต่อวิชาชีพ มีความเอื้ออาทร มี เมตตา เรียนรู้และปฏิบัติตามปรัชญาตะวันออก 2.2 ส่งเสริมให้มีการเพิ่มคุณวุฒิทางวิชาการของอาจารย์ 2.3 เพิ่มงบประมาณสนับสนุนการพัฒนาอาจารย์และบุคลากร และควร สนับสนุนให้อาจารย์ได้ไปต่างประเทศมากขึ้น 5 2.4 จัดอบรมการผลิตสื่อการเรียนการสอน และสนับสนุนให้อาจารย์ผลิตสื่อ การเรียนการสอนให้มากขึ้น โดยอาจารย์เป็นผู้คิด และมีนักวิชาการช่วยจัดทำ 2.5 จัดให้มีที่ปรึกษาภาษาอังกฤษให้นักศึกษาและอาจารย์ 2.6 ปรับปรุงห้องสมุดในเรื่อง ระยะเวลาการให้บริการ อัตราค่าปรับ ระบบการ จัดการที่ทันสมัย มีตำรา หนังสือภาษาไทย งานวิจัยที่ทันสมัยและมีเพียงพอ จัดห้องย่อย สำหรับการทำงานกลุ่มของนักศึกษา มีคอมพิวเตอร์สำหรับใช้ในการค้นคว้ามากขึ้น 2.7 ปรับปรุงบริการคอมพิวเตอร์และระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยเพิ่ม จำนวนคอมพิวเตอร์และมีระบบเครือข่ายความเร็วสูงให้เพียงพอกับจำนวนนักศึกษา เปิด บริการทุกวัน ทั้งที่คณะฯ และหอพักนักศึกษา จัดคอมพิวเตอร์ที่มีคุณภาพสำหรับอาจารย์ท่าน ละ 1 เครื่อง เพิ่มเครื่องพิมพ์แบบเลเซอร์สำหรับอาจารย์และบริการสำหรับนักศึกษาโดยไม่คิด ค่าไร ปรับปรุงให้มีระบบเครือข่ายแบบไร้สาย (Wireless) สามารถค้นหาข้อมูลได้ทุกที่ในมหาวิทยาลัย 2.8 ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัย โดยจัดให้มีต้นไม้และสถานที่อ่านหนังสือเพิ่มขึ้น 2.9 พัฒนาอุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้ที่หลากหลาย และมีคุณภาพพร้อมใช้ งาน ได้ตลอดเวลา ไว้ในห้องเรียนที่ใช้ประจำ ปรับปรุงเครื่องเสียงและความสว่างของห้องเรียน 2.10 เพิ่มความพร้อมของพาหนะในการฝึกปฏิบัติงานนอกวิทยาเขต 2.11 เพิ่มศักยภาพของฝ่ายสนับสนุนการบริหารงานของหลักสูตร 3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรและ

การเรียนการสอน 3.1 เปิดโอกาสให้ผู้สนใจเข้าเรียนพยาบาลแบบไม่เต็มเวลา 3.2. การบริหาร
 หลักสูตร ควรพิจารณาทั้งกระบวนการ ความถูกต้อง ความเหมาะสม รวมทั้งความเป็นไปได้ โดย
 ศึกษารูปแบบจากสถาบันอื่น เพื่อนำมาปรับประยุกต์วิธีให้เหมาะสม เพิ่มแผนการบริหารหลักสูตร
 เชิงรุก ทั้งระยะสั้นและระยะยาว 3.3 การวิเคราะห์และการปรับปรุงหลักสูตร ควรทำอย่างรอบคอบ
 มองรอบด้าน ท้นต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง และคำนึงถึงผู้ใช้บริการเป็นหลัก ภาระงานที่เร่ง
 รีบ ขาด ความรอบรู้ทำให้แผนการศึกษาต้องเปลี่ยนไปมา ค่ะฯ ควรให้ผู้ที่มีความรู้และ
 ประสบการณ์ ทั้งในและนอกคณะฯ วิเคราะห์หลักสูตรเป็นระยะๆ 3.4 ควรจัดหลักสูตรให้
 สอดคล้องกับวิสัยทัศน์คณะฯ โดยพิจารณาจากความ ต้องการของตลาดและสังคม และกร
 เปลี่ยนแปลงต่าง ๆ โดยคำนึงถึงแก่นที่ควรปลูกฝังแก่บัณฑิตพยาบาล โดยเฉพาะบทบาทอิสระใน
 การสอน การแนะนำผู้ใช้บริการและเจ้าหน้าที่ 3.5 ปรับปรุงวิธีการประเมินหลักสูตรโดยนักศึกษา
 ให้มีคุณภาพ ไม่ทำมาก เกินไป และปรับปรุงระบบคอมพิวเตอร์ ให้พร้อมสำหรับการประเมิน 6 3.6
 พิจารณาบทบาทของการจัดการเรียนการสอนของทั้งหลักสูตรแต่ละชั้นปี แต่ละภาค การศึกษา เพื่อลดการ
 ซ้ำซ้อน และการกระจายของเนื้อหาวิชาทฤษฎีและปฏิบัติทุกชั้นปี ไม่ ควรจัดให้มีการเรียนการ
 สอนในวันเสาร์ 3.7 จัดสรรเวลาระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ในการขอคำปรึกษา 3.8 จัดทำคู่มือการ
 จัดการเรียนการสอนทุกรายวิชา และปรับปรุงเอกสาร ประกอบการเรียนการสอน 3.9 จัดให้การ
 กระจายภาระงานสอนอย่างเหมาะสมทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ โดย คำนึงถึงคุณภาพบัณฑิตเป็นหลัก
 มากกว่าภาระงานตามเกณฑ์ของมหาวิทยาลัย (TOR) หรือ การผ่านเกณฑ์สภาวิชาชีพ 3.10 มี
 นโยบายที่ชัดเจนในการจัดสรรรายวิชากลาง และควรแบ่งสัดส่วนชัดเจน 3.11 ปรับปรุงมาตรฐาน
 การออกข้อสอบ และการวิเคราะห์ข้อสอบ 3.12 ผู้บริหารหลักสูตรในระดับคณะฯ ควรทำความเข้าใจ
 เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบออกให้มากขึ้น 4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิผลของหลักสูตร
 ควรให้ความสำคัญกับการสร้างสรค์องค์ความรู้และความเป็นเลิศทางวิชาการให้ มากขึ้น
 โดยเฉพาะเรื่องการเพิ่มการตีพิมพ์บทความวิจัยในระดับชาติ/นานาชาติ และการบริการ วิชาการเพื่อ
 การพัฒนา 5. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัยประเมินหลักสูตรเพื่อการประกันคุณภาพภายใน 5.1
 คณาจารย์และนักศึกษาควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร โดยร่วมกัน ศึกษาผลการประเมิน
 หลักสูตร การอภิปราย และสรุปลงความเห็นถึงจุดเด่น จุดด้อยของ หลักสูตร จริตตามหลักฐานที่
 ปรากฏในการประเมินครั้งนี้หรือไม่ และร่วมกันกำหนดเป้าหมาย การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้อง
 กับปณิธานของสถาบัน และความต้องการของสังคม 5.2 คณาจารย์ร่วมกันวางแผนและปรับปรุง
 หลักสูตรตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และจัดทำคู่มือการบริหารหลักสูตรเพื่อประสิทธิภาพในการ
 ประเมิน 5.3 ดำเนินงานตามแผน และประเมินโดยคณาจารย์และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 5.4 มีการ

ตรวจสอบคุณภาพภายใน การจัดทำรายงานการประเมิน และการใช้ ผลการประเมินในการปรับปรุงคุณภาพต่อไป

ณัฐินี นวลสกุล. (2548: บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต (เกษตรศาสตร์) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2535 ของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี โดยมีความมุ่งหมายเพื่อประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต(เกษตรศาสตร์) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2535 ของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปป (CIPP Model) ประเมินใน 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ได้แก่ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ด้านปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา โครงสร้างของหลักสูตรเนื้อหาของหลักสูตร คุณสมบัติของอาจารย์ วัสดุการศึกษา เอกสารตำราเรียน และอาคารสถานที่ ด้านกระบวนการ ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการบริหารหลักสูตร ด้านผลผลิตของหลักสูตร ได้แก่ ประสิทธิภาพของบัณฑิต ด้านวิชาการด้านวิชาชีพ ด้านทักษะในการทำงาน และด้านเจตคติในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 228คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน อาจารย์ จำนวน 28 คน นักศึกษา จำนวน 73 คน บัณฑิต จำนวน 86 คน และผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 36 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสาร และแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที (t- test)ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้1. ด้านบริบท ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรทุกข้อส่งเสริมผู้เรียนด้านพุทธิพิสัย และมีวัตถุประสงค์ของหลักสูตรบางข้อที่ส่งเสริมผู้เรียนด้านจิตพิสัยและทักษะพิสัย ส่วนอาจารย์ นักศึกษาและบัณฑิตมีความคิดเห็นว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก 2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น การเปรียบเทียบโครงสร้างของหลักสูตรกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548 ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา พบว่ามีจำนวนหน่วยกิตรวม 150 หน่วยกิตสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ไม่น้อยกว่า 120หน่วยกิต และผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าจำนวนหน่วยกิตรวมมากเกินไป เนื้อหาวิชาส่วนใหญ่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรข้อ 1 มีความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์พื้นฐานในวิชาชีพเป็นอย่างดี และข้อ 2 สามารถนำความรู้ในด้านต่างๆ มาประยุกต์ร่วมกันได้ นอกจากนี้ อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต มีความคิดเห็นว่าโครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตร คุณลักษณะอาจารย์ วัสดุการศึกษา ตำราเรียน และอาคารสถานที่ที่มีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา อาจารย์และบัณฑิตมีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก และนักศึกษามีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด 3. ด้านกระบวนการ อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต มีความคิดเห็นว่า การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการบริหารหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก4. ด้านผลผลิต ผู้ใช้บัณฑิตมี

ความคิดเห็นว่า ประสิทธิภาพด้านวิชาการของบัณฑิตมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนด้านวิชาชีพ ด้านทักษะในการทำงาน และด้านเจตคติในการทำงานมีความเหมาะสมในระดับมาก 5.

อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต มีความคิดเห็นว่า ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้นและด้านกระบวนการมีความเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านผลผลิต ผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นว่า ประสิทธิภาพของบัณฑิตด้านวิชาการ ด้านวิชาชีพและด้านทักษะในการทำงาน ไม่สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ยกเว้นด้านเจตคติในการทำงานที่สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษางานวิจัย ผู้วิจัยจึงใช้การประเมินหลักสูตรด้วยการใช้ชิปป์ ศึกษาบริบท ตัวปัจจัย กระบวนการและผลผลิตในการประเมินหลักสูตรครั้งนี้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยายกับการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) การสัมภาษณ์ (Interview) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และการศึกษาเอกสาร (Documentary review)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยผู้ที่เกี่ยวข้องการบริหารจัดการกลุ่มวิชาศึกษาทั่วไป ได้แก่ ผู้บริหาร คณบดี รองคณบดีฝ่ายวิชาการของทุกคณะและผู้ที่เกี่ยวข้องได้แก่ อาจารย์ประสานวิชากลุ่มวิชาศึกษาทั่วไป อาจารย์ผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไป และผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับวิชาการศึกษาทั่วไป สำหรับนักศึกษาใช้การสุ่มแบบนักศึกษาชั้นปีที่ 3-ชั้นปีที่ 5 ด้วยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจาก นักศึกษาในชั้นปีที่กล่าวมา ต้องผ่านการเรียนวิชาการศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยมาครบทุกวิชา จำแนกตามกิจกรรมที่ดำเนินการ ดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลนักศึกษา ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องด้วยแบบสอบถาม จำนวน 200 คน
2. การสัมภาษณ์ผู้บริหารและอาจารย์ประสานวิชากลุ่มวิชาศึกษาทั่วไป และนักศึกษา เป็นการหาข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการกลุ่มวิชาศึกษาทั่วไป ในด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร คุณภาพของหลักสูตร งบประมาณของมหาวิทยาลัย สื่ออุปกรณ์ การจัดผู้สอน กระบวนการเรียนการสอน และผลที่เกิดขึ้นกับนักศึกษา จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัยจำนวน 2 ชนิด ได้แก่

1. แบบสอบถามการประเมินหลักสูตรรายวิชาการศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
2. แบบสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษา

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

วิธีการวิจัยมีขั้นตอนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพการจัดการบริหารกลุ่มวิชาศึกษาทั่วไป โดยการศึกษาจากเอกสาร และการสัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติงานในสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน

ขั้นที่ 2 ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ที่เกี่ยวข้อง อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาด้วยการ ใช้แบบสอบถาม

ขั้นที่ 3 การสัมภาษณ์ เป็นการหาข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการกลุ่มวิชาศึกษาทั่วไป ใน ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร คุณภาพของหลักสูตร งบประมาณของ มหาวิทยาลัย สื่ออุปกรณ์ การจัดผู้สอน กระบวนการเรียนการสอน และผลที่เกิดกับนักศึกษา

ขั้นที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูล จัดทำรายงานผลการบริหารจัดการพัฒนาข้อเสนอ
โครงการวิจัย

ขั้นที่ 5 จัดพิมพ์เอกสารรายงานการวิจัย (ฉบับสมบูรณ์)

การรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยายและงานวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้วิธีการจดบันทึก (Field note) จากการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) ตามประเด็นต่าง ๆ ที่ต้องการทราบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ในการนำเสนอผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย 5 ข้อ ประกอบด้วย 1. เพื่อประเมินด้านบริบทของหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับจุดหมายมุ่งหมายของหลักสูตร วิชาศึกษาทั่วไปและเนื้อหาของหลักสูตร 2. เพื่อประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตรวิชาศึกษา ทั่วไปที่เกี่ยวกับอาจารย์ นักศึกษา สื่อการเรียนการสอน และสภาพแวดล้อม 3. เพื่อประเมินด้าน กระบวนการของหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร กระบวนการเรียน การสอน รวมทั้งการวัดและการประเมินผล 4. เพื่อประเมินด้านผลผลิตเกี่ยวกับคุณลักษณะของ ผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปที่เปิดสอนของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ และ 5. เพื่อศึกษาหลักสูตรมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ตามความต้องการของท้องถิ่น ดังมีรายละเอียดตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาด้านบริบทของหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับจุดหมายมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป และเนื้อหาของหลักสูตร

ในการนำเสนอบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏมิประเด็นนำเสนอเกี่ยวกับ บริบทเกี่ยวกับ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ บริบทเกี่ยวกับอาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการกลุ่มวิชา ศึกษาทั่วไป (เช่น ศักยภาพของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ สภาพปัญหาความต้องการของ อาจารย์) ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 สภาพการบริหารจัดการกลุ่มวิชาการศึกษาทั่วไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป และได้ จำนวนวิชาทั้งหมด 21 รายวิชา ได้แก่

กลุ่มวิชาภาษาไทยและวิชาภาษาต่างประเทศ

- . 1500101 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร
- . 1500102 ภาษาไทยเพื่อการสืบค้น
- 3. 1550001 พื้นฐานการใช้ภาษาอังกฤษ
- 4. 1550002 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารประจำวัน
- 5. 1550003 ภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้

6. 1561101 ภาษาญี่ปุ่นพื้นฐาน
7. 1561102 ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการสื่อสารประจำวัน
8. 1571101 ภาษาจีนพื้นฐาน
9. 1571102 ภาษาจีนเพื่อการสื่อสารประจำวัน

กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์

- 2000102 สุนทรียภาพเพื่อชีวิต
- 2500101 พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาทักษะชีวิต .
- 1500104 ความจริงของชีวิต

กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์

- 2500102 พลวัตสังคมไทย .
- 2500103 เศรษฐกิจและสังคมเชิงบูรณาการ
- 2500104 การจัดการเพื่อคุณภาพชีวิต .

กลุ่มคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์

- 4000101 วิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวัน
- 4000102 การคิดและการตัดสินใจ
- 4000103 เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อชีวิต .
- 4000104 สิ่งแวดล้อม และชีวิต .
- 4000106 เทคโนโลยีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง .
- 4000106 เทคโนโลยีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง
- 4000105 กีฬาและนันทนาการเพื่อชีวิต

โดยมหาวิทยาลัยได้ใช้หลักสูตรวศึกษาทั่วไป ในปีการศึกษา 2550

1.1.1 การจัดผู้สอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมโนโบายในการจัดอาจารย์สอนในรายวิชาศึกษาทั่วไป ด้วยการให้อาจารย์สมัครสอนในรายวิชาต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยตั้งคณะกรรมการพิจารณาประกอบด้วย รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมวิชาการ และงานทะเบียน คณบดีทั้ง 5 คณะ โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ประกอบด้วย ความรู้สัมพันธ์กับวิชาที่สอน การมีประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับวิชาที่สอน และอายุราชการ หลังจากประกาศชื่อผู้สอน มหาวิทยาลัยได้มีคำสั่งแต่งตั้งผู้ประสานงานวิชาศึกษาทั่วไป เพื่อมีหน้าที่ในการจัดผู้สอนในรายวิชาต่างๆ

1.1.2 การบริหารจัดการงบประมาณ มหาวิทยาลัยได้จัดสรรงบประมาณตามคณะที่ผู้ประสานงานวิชาศึกษาทั่วไปสังกัดอยู่ ทั้ง 5 คณะ ซึ่งแต่ละคณะมีการบริหารจัดการที่แตกต่างกัน

1.2 ความชัดเจนของจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จากการศึกษารายวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน 21 รายวิชา พบว่า ทุกรายวิชามีจุดหมายชัดเจน มีคุณภาพ มีความทันสมัย และมีความสอดคล้องของคำอธิบายรายวิชากับจุดมุ่งหมายวิชาการศึกษาทั่วไปและกลุ่มวิชา จากคำพูดของอาจารย์ที่กล่าวว่า

“มีคุณภาพดีกว่า เพราะมีความทันสมัยเนื่องจากการปรับปรุง ”

“ดีแล้วไม่ต้องปรับปรุงในประเด็นของโครงสร้างของหลักสูตร”

1.3 โครงสร้างหลักสูตร

จากผลการวิจัย พบว่า

1.3.1 มีคุณภาพแต่ต้องปรับปรุงบางส่วน ในประเด็น ดังนี้

1.3.1.1 ควรปรับจำนวนหน่วยกิตให้เหมาะสมกับลักษณะวิชา ไม่ควรต้องจำนวน 3 หน่วยกิตทุกวิชา ควรลดวิชาที่ไม่มีความจำเป็นลง

1.3.1.2 รายวิชาที่เป็นการฝึกปฏิบัติควรเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของวิชา เพื่อให้นักศึกษาสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน ควรเพิ่มเติมรายวิชาที่มีความจำเป็นสำหรับนักศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับมหาวิทยาลัยอื่น

1.3.1.3 ควรให้หน่วยงานของมหาวิทยาลัยที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับรายวิชามีส่วนร่วมในการประเมิน เช่น มีการประเมินร่วมกับกองกิจการนักศึกษา สำนักเทคโนโลยี สำนักศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น

1.3.2 คุณภาพดีน้อยกว่ามหาวิทยาลัยอื่น. ในประเด็นดังนี้

1.3.2.1 มีจำนวนวิชาน้อยกว่ามหาวิทยาลัยอื่นๆ

1.3.2.2 หลักสูตรยังไม่มีความเข้มข้นของเนื้อหาจึงทำให้ไม่สามารถพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาได้เต็มศักยภาพ 2

1.3.2.3 บางรายวิชาเป็นวิชาเก่าไม่ทันสมัย ส่วนใหญ่จะเป็นรายวิชาที่นำรายวิชาเก่ามาเปลี่ยนชื่อ รายวิชา แต่เนื้อหาไม่มีการเปลี่ยนแปลง และบางวิชาที่สำคัญก็ไม่มีการจัดการเรียนการสอน เช่น วิชาคุณธรรม จริยธรรม มนุษยสัมพันธ์ในงานอุตสาหกรรม

2. ผลการประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปที่เกี่ยวกับ นักศึกษา อาจารย์ สื่อ การเรียนการสอน และสภาพแวดล้อม

2.1 ด้านนักศึกษา เนื่องจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ได้จัดการศึกษาให้กับนักศึกษาทั้งในภาคปกติ(เรียนวันวันจันทร์-วันศุกร์) และภาคพิเศษ (เรียนวันเสาร์-วันอาทิตย์) ซึ่งความรู้พื้นฐานของผู้เรียน และอายุจะมีความแตกต่างกัน ทำให้ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของผู้สอน และภาพรวมส่วนใหญ่ของนักศึกษาขาดความเอาใจใส่ต่อการเรียน ขาดการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

2.2 ด้านผู้สอน พบว่า ผู้สอนมีความรู้พื้นฐานของครูด้านหลักสูตรและการเรียนรู้ มีวุฒิการศึกษา/สาขาที่จบการศึกษาที่สอนเป็นส่วนใหญ่ มีประสบการณ์ในการสอน มีสมรรถภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีความสามารถในการใช้สื่อการสอน และมีความสามารถในการวัดและประเมินผล จากคำพูดของนักศึกษาที่กล่าวว่า

“ ครูสอนเข้าใจ สอนแบบบรรยายมีการแบ่งกลุ่มทำรายงาน ให้นักศึกษานำเสนอ โดยครูจะมีการเสนอแนะเพิ่มเติม พร้อมทั้งคำอธิบายและสรุปทุกครั้งหลังรายงาน ”

แต่ก็มีอาจารย์บางท่านที่มหาวิทยาลัยจัดให้สอนแต่มีคุณสมบัติไม่เหมาะสม ขาดความรับผิดชอบการสอนทำให้นักศึกษาไม่ได้รับความรู้อย่างเต็มที่ จากคำพูดของนักศึกษาที่กล่าวว่า

“ บางครั้งครูมาสาย แล้วนักศึกษาบางคนจะพูดว่า ไม่คุ้มเงินค่าลงทะเบียน 7,000 กว่าบาท ”

“ การจัดครูผู้สอน ทางมหาวิทยาลัย ควรจัดผู้สอนที่มีความสามารถในการถ่ายทอดในวิชานั้นๆ และควรเป็นผู้มีประสบการณ์ ”

2.3 ด้านปัจจัยสนับสนุน พบว่า มหาวิทยาลัยได้จัดปัจจัยสนับสนุนทุกประเด็น ได้แก่ 1. อาคารสถานที่ที่พอเพียง 2. งบประมาณที่ได้รับ 3. ความร่วมมือจากชุมชน และ 4. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์ จากการศึกษา พบว่า มีประเด็นที่ต้องการให้มหาวิทยาลัยปรับปรุง คือ สื่อการสอน และแหล่งความรู้ไม่เพียงพอ และมีความล้าสมัย และมหาวิทยาลัยควรจัดงบประมาณในการจัดซื้อสื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัยอยู่เสมอ และบางรายวิชา ขาดเอกสารประกอบการเรียนการสอน

2.4 ปัญหาที่พบในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มวิชาศึกษาทั่วไปด้านปัจจัย

2.4.1 ขาดหน่วยงานประสานงานวิชาการศึกษาทั่วไป

2.4.2 การบริหารงบประมาณ

2.4.3 การพัฒนาหลักสูตรร่วมกัน

2.4.4 เนื้อหาวิชาที่สอนไม่เหมาะสมกับจำนวนหน่วยกิต และมีจำนวนผู้สอน

หลายคนในรายวิชาเดียวกัน มีการแบ่งเนื้อหา บางครั้งทำให้ขาดความต่อเนื่องและความสัมพันธ์กันของเนื้อหา 5. สื่อการสอน และแหล่งความรู้ไม่เพียงพอ และมีความล้าสมัย และมหาวิทยาลัยควรจัดงบประมาณในการจัดซื้อสื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัยอยู่เสมอ

2.5 ข้อเสนอต่อการบริหารจัดการวิชาศึกษาทั่วไปด้านปัจจัย ควรเพิ่มรายวิชาทางด้านภาษาต่างประเทศให้มากขึ้น

3. เพื่อประเมินด้านกระบวนการของหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน รวมทั้งการวัดและการประเมินผล

3.1 กระบวนการจัดการเรียนการสอน พบว่า ผู้สอนใช้วิธีสอนที่หลากหลาย แต่ยังขาดความเข้าใจความสำคัญของการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ดังคำพูดที่กล่าวว่า

“ ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้กับครูผู้สอน เพราะครูยังไม่เข้าใจ และควรมีการสอนด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้วย ”

3.2 การวัดผลและประเมินผล มีอาจารย์ส่วนใหญ่อธิบายวิธีการประเมินผลการเรียน ตัดเกรด ทำให้นักศึกษาพึงพอใจ แต่ก็มียาจารย์บางท่านที่ตัดเกรดแล้วนักศึกษาคิดว่าไม่มีความเหมาะสม จากคำพูดของนักศึกษาที่กล่าวว่า

“ ผลการเรียนไม่แน่ใจ ส่งงานครบ ทำคะแนนได้ เข้าเรียนไม่เคยขาด แต่ได้คะแนนไม่ดีเท่าคนที่ขาดเรียนและไม่ค่อยส่งงาน ”

3.3 .ปัญหาที่พบในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มวิชาศึกษาทั่วไปด้านกระบวนการ

3.3.1 การบริหารจัดการเรื่อง การจัดผู้สอน

3.3.2 ควรมีการเรียนการสอนวิชาการศึกษาทั่วไปให้จบก่อนที่จะเรียนวิชาเอก เพื่อจะเป็นพื้นฐานความรู้ให้แก่ผู้เรียน

3.3.3 ควรมีการแยกรายวิชาให้ชัดเจนว่าเป็นของนักศึกษาสายวิทย์ หรือสายศิลป์ และควรให้นักศึกษาเลือกเรียนได้

3.3.4 ควรจัดรายวิชาเป็นแบบแยกรายวิชา ไม่ควรจัดเป็นวิชาแบบบูรณาการเพราะมีปัญหาในการสอนจริง

3.4 ข้อเสนอต่อการบริหารจัดการการศึกษาทั่วไปด้านกระบวนการในด้านผู้สอน ดังนี้

3.4.1 การจัดครูผู้สอน ควรพิจารณาจากความรู้ความสามารถ ความถนัด และความสามารถในการสอนตามลำดับ

3.4.2 ควรพัฒนาผู้สอน ด้วยรูปแบบการสัมมนา หรือการอบรม

3.4.3 การจัดสอบตารางสอบ มหาวิทยาลัยควรมีการทำหนังสือสอบถามความต้องการเวลาในการสอบจากอาจารย์ผู้สอนว่าในแต่ละรายวิชา ก่อนจัดตารางสอบ

3.4.4 ควรให้มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่

4. เพื่อประเมินด้านผลผลิตเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป ที่เปิดสอนของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

การประเมินผลความคิดเห็นของนักศึกษาที่ต่อการเรียนวิชาศึกษาทั่วไป พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อรายวิชาศึกษาทั่วไปจำนวน 21 รายวิชา มีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้ง 3 ประเด็น ตามลำดับ ดังนี้ เนื้อหารายวิชามีความเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน ความทันสมัยของเนื้อหาวิชากับยุคปัจจุบัน และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 วิชา สุนทรียภาพ นักศึกษาได้ความรู้เกี่ยวกับของไทย มีการให้ฝึกดนตรี การฟังเสียงมีการให้ดูวิดีโอ ให้ฟังเครื่องดนตรีว่าได้ยินเสียงอะไรบ้าง มีแบบทดสอบให้ทำ ทำให้นักศึกษาเกิดความรักในศิลปะ สอนให้นักศึกษาได้เกิดความห่วงหาอาทร และควรรักษาครูมีความสามารถสอนทั้งบรรยายและการปฏิบัติ อาจารย์ที่สอนควรเป็นผู้ที่มีความรู้ มีความอ่อนโยน มีความนุ่มนวล เพื่อทำให้การสอนบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทำให้นักเรียนเกิดความรักและความซาบซึ้ง

4.2 วิชาวิถีโลก นักศึกษาได้เรียนรู้เกี่ยวกับโลกปัจจุบันสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น ภาวะโลกร้อน ข่าวกังขะ นำเสนอ โดยให้นักศึกษาครูสอนให้เกิด

4.3 วิชาความจริงของชีวิต เป็นวิชาที่ทำให้ทราบที่มาของชีวิต

4.4 ข้อเสนอต่อการบริหารจัดการการศึกษาทั่วไปด้านกระบวนการในด้านผู้สอน ดังนี้
ด้านผลผลิต

4.4.1 กิจกรรมของภาค กศ ปช ควรมีกิจกรรมเพิ่มเติมนอกจากกิจกรรมกีฬาน้องใหม่
ในชั้นปีที่ 1

4.4.2 เสนอให้มหาวิทยาลัยจัดทำข่าวสารเพื่อแจ้งข่าวสารในมหาวิทยาลัยให้นักศึกษา
ได้ทราบข่าวสารต่างๆในมหาวิทยาลัยทุกสัปดาห์ เช่น กิจกรรม การประชุม เป็นต้น โดยแจกให้
หมู่เรียนๆละ อย่างน้อย 1 แผ่น โดยรูปแบบเป็นข่าวคำก็ได้ ไม่ต้องใช้เทคโนโลยีขั้นสูงก็ได้
เนื่องจากนักศึกษาต้องการทราบข่าวสาร เท่านั้น

4.4.3 ควรจัดกิจกรรมเกี่ยวกับความรับผิดชอบ การตรงต่อเวลา และการทำงานเป็นทีม

4.4.5 ควรวางระบบการจัดกิจกรรมที่พัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนให้ครบทุกชั้นปี

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในการทำวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนากับการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) การสัมภาษณ์ (Interview) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และการศึกษาเอกสาร (Documentary review) ผู้วิจัยได้นำเสนอเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย 5 ข้อประกอบด้วย 1. เพื่อประเมินด้านบริบทของหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปและเนื้อหาของหลักสูตร 2. เพื่อประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปที่เกี่ยวกับอาจารย์ นักศึกษา สื่อการเรียนการสอน และสภาพแวดล้อม 3. เพื่อประเมินด้านกระบวนการของหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน รวมทั้งการวัดและการประเมินผล 4. เพื่อประเมินด้านผลผลิตเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปที่เปิดสอนของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ และ 5. เพื่อศึกษาหลักสูตรมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ตามความต้องการของท้องถิ่น ดังมีรายละเอียดตามลำดับดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาด้านบริบทของหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปและเนื้อหาของหลักสูตร ดังนี้

1.1 สภาพการบริหารจัดการกลุ่มวิชาการศึกษาทั่วไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป และได้จำนวนวิชาทั้งหมด 21 โดยมหาวิทยาลัยได้ใช้หลักสูตรการศึกษาทั่วไป ในปีการศึกษา 2550

1.1.1 การจัดผู้สอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมโนบายในการจัดอาจารย์สอนในรายวิชาศึกษาทั่วไป โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ประกอบด้วย ความรู้สัมพันธ์กับวิชาที่สอน การมีประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับวิชาที่สอน และอายุราชการ และผู้ประสานงานวิชาศึกษาทั่วไปเป็นผู้ทำหน้าที่ในการจัดผู้สอนในรายวิชาต่างๆ

1.1.2 การบริหารจัดการงบประมาณ มหาวิทยาลัยได้จัดสรรงบประมาณตามคณะที่ผู้ประสานงานวิชาศึกษาทั่วไปสังกัดอยู่ ทั้ง 5 คณะ ซึ่งแต่ละคณะมีการบริหารจัดการที่แตกต่างกัน

1.2 ความชัดเจนของจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จากการศึกษารายวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน 21 รายวิชา พบว่า ทุกรายวิชามีจุดหมายชัดเจน มีคุณภาพ มีความทันสมัย และมีความสอดคล้องของคำอธิบายรายวิชากับจุดมุ่งหมายวิชาการศึกษาทั่วไปและกลุ่มวิชา

1.3 โครงสร้างหลักสูตร พบว่า

1.3.1 มีคุณภาพแต่ต้องปรับปรุงบางส่วน ในประเด็น 1. ควรปรับจำนวนหน่วยกิตให้เหมาะสมกับลักษณะวิชา ไม่ควรต้องจำนวน 3 หน่วยกิตทุกวิชา ควรลดวิชาที่ไม่มีความจำเป็นลง 2. รายวิชาที่เป็นการฝึกปฏิบัติควรเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของวิชา เพื่อให้นักศึกษาสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน ควรเพิ่มเติมรายวิชาที่มีความจำเป็นสำหรับนักศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับมหาวิทยาลัยอื่น และ 3. ควรให้หน่วยงานของมหาวิทยาลัยที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับรายวิชามีส่วนร่วมในการประเมิน เช่น มีการประเมินร่วมกับกองกิจการนักศึกษา สำนักเทคโนโลยี สำนักศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น

1.3.2 คุณภาพดีอย่างมหาวิทยาลัยอื่น. ในประเด็นดังนี้ 1. มีจำนวนวิชาน้อยกว่ามหาวิทยาลัยอื่นๆ 2 หลักสูตรยังไม่มี ความเข้มข้นของเนื้อหาจึงทำให้ไม่สามารถพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาได้เต็มศักยภาพ และ 3. บางรายวิชาเป็นวิชาเก่าไม่ทันสมัย ส่วนใหญ่จะเป็นรายวิชาที่นำรายวิชาเก่ามาเปลี่ยนชื่อ รายวิชา แต่เนื้อหาไม่มีการเปลี่ยนแปลง และบางวิชาที่สำคัญก็ไม่มี การจัดการเรียนการสอน เช่น วิชาคุณธรรม จริยธรรม มนุษยสัมพันธ์ในงานอุตสาหกรรม

2. ผลการประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปที่เกี่ยวกับ นักศึกษา อาจารย์ สื่อการเรียนการสอน และสภาพแวดล้อม ผลการศึกษา ดังนี้

2.1 ด้านนักศึกษา เนื่องจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ได้จัดการศึกษาให้กับนักศึกษาทั้งในภาคปกติ(เรียนวันวันจันทร์-วันศุกร์) และภาคพิเศษ (เรียนวันเสาร์-วันอาทิตย์) ซึ่งความรู้พื้นฐานของผู้เรียน และอายุจะมีความแตกต่างกัน ทำให้ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของผู้สอน และภาพรวมส่วนใหญ่ของนักศึกษาขาดความเอาใจใส่ต่อการเรียน ขาดการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

2.2 ด้านผู้สอน พบว่า ผู้สอนมีความรู้พื้นฐานของครูด้านหลักสูตรและการเรียนรู้ มีวุฒิการศึกษา/สาขาที่จบการศึกษาที่สอนเป็นส่วนใหญ่ มีประสบการณ์ในการสอน มีสมรรถภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีความสามารถในการใช้สื่อการสอน และมีความสามารถในการวัดและประเมินผล

2.3 ด้านปัจจัยสนับสนุน พบว่า มหาวิทยาลัยได้จัดปัจจัยสนับสนุนทุกประเด็น ได้แก่ 1. อาคารสถานที่ที่พอเพียง 2. งบประมาณที่ได้รับ 3. ความร่วมมือจากชุมชน และ 4. สื่อ/วัสดุ

อุปกรณ์ จากการศึกษา พบว่า มีประเด็นที่ต้องการให้มหาวิทยาลัยปรับปรุง คือ สื่อการสอน และแหล่งความรู้ไม่เพียงพอ และมีความล้าสมัย และมหาวิทยาลัยควรจัดงบประมาณในการจัดซื้อสื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัยอยู่เสมอ และบางรายวิชา ขาดเอกสารประกอบการเรียนการสอน

2.4 ปัญหาที่พบในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มวิชาศึกษาทั่วไปด้านปัจจัย ได้แก่ 1. ขาดหน่วยงานประสานงานวิชาการศึกษาทั่วไป 2. การบริหารงบประมาณ 3. การพัฒนาหลักสูตรร่วมกัน 4. เนื้อหาวิชาที่สอนไม่เหมาะสมกับจำนวนหน่วยกิต และมีจำนวนผู้สอนหลายคนในรายวิชาเดียวกัน มีการแบ่งเนื้อหา บางครั้งทำให้ขาดความต่อเนื่องและความสัมพันธ์กันของเนื้อหา และ 5. สื่อการสอน และแหล่งความรู้ไม่เพียงพอ และมีความล้าสมัย และมหาวิทยาลัยควรจัดงบประมาณในการจัดซื้อสื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัยอยู่เสมอ

2.5 ข้อเสนอต่อการบริหารจัดการวิชาศึกษาทั่วไปด้านปัจจัย ควรเพิ่มรายวิชาทางด้านภาษาต่างประเทศให้มากขึ้น

3. ผลการประเมินด้านกระบวนการของหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน รวมทั้งการวัดและการประเมินผล ผลการศึกษา ดังนี้

3.1 กระบวนการจัดการเรียนการสอน พบว่า ผู้สอนใช้วิธีสอนที่หลากหลาย แต่ยังขาดความเข้าใจความสำคัญของการสอนวิชาศึกษาทั่วไป

3.2 การวัดผลและประเมินผล มีอาจารย์ส่วนใหญ่อธิบายวิธีการประเมินผลการเรียน ตัดเกรด ทำให้นักศึกษาพึงพอใจ แต่ก็มีอาจารย์บางท่านที่ตัดเกรดแล้วนักศึกษาคิดว่าไม่มีความเหมาะสม

3.3 .ปัญหาที่พบในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มวิชาศึกษาทั่วไปด้านกระบวนการ

3.3.1 การบริหารจัดการเรื่อง การจัดผู้สอน

3.3.2 ควรมีการเรียนการสอนวิชาการศึกษาทั่วไปให้จบก่อนที่จะเรียนวิชาเอก เพื่อจะเป็นพื้นฐานความรู้ให้แก่ผู้เรียน

3.3.3ควรมีการแยกรายวิชาให้ชัดเจนว่าเป็นของนักศึกษาสายวิทย์ หรือสายศิลป์ และควรให้นักศึกษาเลือกเรียนได้

3.3.4 ควรจัดรายวิชาเป็นแบบแยกรายวิชา ไม่ควรจัดเป็นวิชาแบบบูรณาการเพราะมีปัญหาในการสอนจริง

3.4 ข้อเสนอต่อการบริหารจัดการวิชาศึกษาทั่วไปด้านกระบวนการในด้านผู้สอน ดังนี้

3.4.1 การจัดครูผู้สอน ควรพิจารณาจากความรู้ความสามารถ ความถนัด และความมีประสิทธิภาพการสอนตามลำดับ

3.4.2 ควรมีพัฒนาผู้สอน ด้วยรูปแบบการสัมมนา หรือการอบรม

3.4.3 การจัดสอบตารางสอบ มหาวิทยาลัยควรมีการทำหนังสือสอบถามความต้องการเวลาในการสอบจากอาจารย์ผู้สอนว่าในแต่ละรายวิชา ก่อนจัดตารางสอบ

3.4.4 ควรให้มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่

4. ผลการประเมินด้านผลผลิตเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรวิชาชีพศึกษาทั่วไปที่เปิดสอนของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

การประเมินผลความคิดเห็นของนักศึกษาที่ต่อการเรียนวิชาศึกษาทั่วไป พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อรายวิชาศึกษาทั่วไปจำนวน 21 รายวิชา มีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้ง 3 ประเด็น ตามลำดับ ดังนี้ เนื้อหารายวิชามีความเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน ความทันสมัยของเนื้อหาวิชากับยุคปัจจุบัน และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 วิชาสุนทรียภาพ นักศึกษาได้ความรู้เกี่ยวกับของไทย มีการให้ฝึกดนตรี การฟังเสียงมีการให้ดูวิดีโอให้ฟังเครื่องดนตรีว่าได้ยินเสียงอะไรบ้าง มีแบบทดสอบให้ทำ ทำให้นักศึกษาเกิดความรักในศิลปะ สอนให้นักศึกษาได้เกิดความห่วงเห่น และควรรักษาครูมีความสามารถสอนทั้งบรรยายและการปฏิบัติ อาจารย์ที่สอนควรเป็นผู้ที่มีความรู้ มีความอ่อนโยน มีความนุ่มนวล เพื่อทำให้การสอนบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทำให้นักเรียนเกิดความรักและความซาบซึ้ง

4.2 วิชาวิถีโลก นักศึกษาได้เรียนรู้เกี่ยวกับโลกปัจจุบันสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น ภาวะโลกร้อน ข่าว การทิ้งขยะ นำเสนอ โดยให้นักศึกษาครูสอนให้เกิด

4.3 วิชาความจริงของชีวิต เป็นวิชาที่ทำให้ทราบที่มาของชีวิต

4.4 ข้อเสนอต่อการบริหารจัดการการศึกษาทั่วไปด้านกระบวนการในด้านผู้สอน ดังนี้
ด้านผลผลิต

4.4.1 กิจกรรมของภาค กศ ปช ควรมีกิจกรรมเพิ่มเติมนอกจากกิจกรรมกีฬาอ่างใหม่ในชั้นปีที่ 1

4.4.2 เสนอให้มหาวิทยาลัยจัดทำข่าวสารเพื่อแจ้งข่าวสารในมหาวิทยาลัยให้นักศึกษาได้ทราบข่าวสารต่างๆในมหาวิทยาลัยทุกสัปดาห์ เช่น กิจกรรม การประชุม เป็นต้น โดยแจกให้หมู่เรียนๆละ อย่างน้อย 1 แผ่น โดยรูปแบบเป็นข่าวคำก็ได้ ไม่ต้องใช้เทคโนโลยีขั้นสูงก็ได้ เนื่องจากนักศึกษาต้องการทราบข่าวสาร เท่านั้น

4.4.3 ควรจัดกิจกรรมเกี่ยวกับความรับผิดชอบ การตรงต่อเวลา และการทำงานเป็นทีม

4.4.5 ควรวางระบบการจัดกิจกรรมที่พัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนให้ครบทุกชั้นปี

การอภิปรายผล

หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป ที่มหาวิทยาลัยได้ปรับปรุงขึ้นมีจุดมุ่งหมายสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัย มีความทันสมัย ทำให้นักศึกษามีความพึงพอใจต่อรายวิชา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเอมอร แสงจิ๋ว วุฒิกุล คมคาย และจุฑพร ช้างพลาย (บทคัดย่อ:2548) ที่กล่าวว่า ความก้าวหน้าทันสมัยของหลักสูตรและเนื้อหาสาระของหลักสูตร ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร วัตถุประสงค์โครงสร้าง เนื้อหาสาระของหลักสูตร และ รายวิชา เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการประเมินคุณภาพของหลักสูตรประเด็นหนึ่ง อยู่ในระดับดีมาก แต่สิ่งที่นักศึกษาและอาจารย์ต้องการให้มหาวิทยาลัยได้มีการปรับปรุงมากที่สุดได้แก่ด้านปัจจัย คือ สื่อ อุปกรณ์และงบประมาณ ซึ่งเป็นปัจจัยด้านบริบทที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา สอดคล้องกับ สมชาย ธีรธนกุล (2548 บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่า ด้านปัจจัยเบื้องต้น ในด้านการจัด สิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ บรรยากาศทางวิชาการ จะส่งผลต่อการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

มหาวิทยาลัยนำข้อมูลทั้งด้านบริบท ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตมาบริหารจัดการวิชาศึกษาทั่วไปเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยไปใช้

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไป

2.2 ควรมีการติดตามประเมินเกี่ยวกับระบบการพัฒนาผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไป

2.3 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับระบบการสร้างเครือข่ายงานวิจัยของผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัย

2.3 ควรมีการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยทั้งระบบ

2.5 ควรมีการวิจัยทำคลังข้อสอบวิชาศึกษาทั่วไปไว้เป็นแหล่งฐานข้อมูลให้กับมหาวิทยาลัย

เอกสารอ้างอิง

กฤษพงศ์ กীরติกร. (2550). **ทิศทางการพัฒนาอุดมศึกษาไทย**. เพชรบูรณ์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เพชรบูรณ์.

กมลรัตน์ วิจิตรกุล. (2543). รายงานวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตร "นักบริหารงาน
ประชาสัมพันธ์" รุ่นพิเศษ ของสถาบันการประชาสัมพันธ์ กรมประชาสัมพันธ์ สำนัก
นายกรัฐมนตรี. Available : Online : http://www.tkc.go.th/thesis/abstract.asp?item_id=4764.

กองนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์. (2550). **ยุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เพชรบูรณ์ พ.ศ. 2551 – 2554**. เพชรบูรณ์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.

เนาวลักษณ์ กลิ่นหอม (2547) รายงานวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตร์
มหาบัณฑิต Available : Online : <http://www.geocities.com/watponcmu/NAOWALAK.HTM>.

วสันต์ ทองไทย 2550 การประเมินหลักสูตรจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ Available : Online :
http://www.finearts.cmu.ac.th/thai/research/download/pdf/research48/activity48_24.pdf
ศศิธร ชิดนาคี น้ำค้าง วงษ์วัช บุญฤทธิ์ ประสิทธิ์นราพันธ์ และไพฑูรย์ มาผิว (2548) รายงานวิจัย
เรื่อง

การประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุดรดิตถ์
Available : Online : <http://www.unc.ac.th/Html/research/Pdf/Curriculum%20Evaluation%20of%20Bachelor%20Degree.pdf>.

สมชาย ธีรชนกุล. (2548). การประเมินหลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
นเรศวร Available : Online : http://www.edu.nu.ac.th/misedu/research/view_research_detail.asp?TRes_id=00-002-A-49.

สุวารีย์ วงศ์วัฒนา. (2546). รายงานการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรนิเทศศาสตร์ของสถาบัน
ราชภัฏ: ศึกษาเฉพาะกรณีสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก Available :
Online : http://dcms.thailis.or.th/dcms/dccheck.php?Int_code=22&RecId=19&obj_id=17
เอมอร แซ่จิ้ว วุฒิกาน คมคาย และจตุพร ช้างพลาย 2548 รายงานการวิจัยเรื่อง การวิจัย
ประเมินผลหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2546 Available :
Online : <http://www.nur.psu.ac.th/research/User/research/detail.asp?idresearch=35>.